

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA BOHEMISTIKY

**Lenka Lanczová a její místo v současné próze
s dívčí hrdinkou
(autorský portrét)**

Diplomová práce

Knihovna JU - PF

Vedoucí diplomové práce: doc. PaedDr. Jaroslav Toman, CSc.

Autorka: Zdeňka Dupalová, učitelství pro 2. stupeň ZŠ, obor Čj - Hv

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci na téma Lenka Lanczová a její místo v současné próze s dívčí hrdinkou vypracovala samostatně s použitím literatury, kterou uvádím v příložené bibliografii.

V Českých Budějovicích dne 6. 1. 2006

Zlínka Šupalová
.....

Abstrakt

Théorème de la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová, qui est une fonction de la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová, est étudié dans le premier chapitre de la thèse. Dans le deuxième chapitre, on étudie la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová, qui est une fonction de la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová, et on étudie la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová, qui est une fonction de la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová. Dans le troisième chapitre, on étudie la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová, qui est une fonction de la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová, et on étudie la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová, qui est une fonction de la dérivée de la fonction de Lenz-Lanczová.

Annotation

This thesis deals with the derivative of the Lenz-Lanczová function, which is a function of the derivative of the Lenz-Lanczová function. In the first part of the thesis, the derivative of the Lenz-Lanczová function is studied. In the second part, the derivative of the Lenz-Lanczová function is studied, which is a function of the derivative of the Lenz-Lanczová function. In the third part, the derivative of the Lenz-Lanczová function is studied, which is a function of the derivative of the Lenz-Lanczová function.

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat vedoucímu mé diplomové práce doc. PaedDr. Jaroslavu Tomanovi, Csc. za jeho čas, ochotnou spolupráci, cenné rady a připomínky, které mi velmi pomohly. Velký dík patří paní spisovatelce Lence Lanczové za rady a pomoc při psaní mé práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá tvorbou spisovatelky Lenky Lanczové, jejíž romány jsou určeny dívkám staršího školního věku. V první části ve zkratce představuje literární žánr dívčí román. Druhá část mapuje autory píšící prózu s dívčí hrdinkou a zařazuje autorku Lenku Lanczovou do určitého kontextu, autorů píšících po listopadu 1989. Třetí část se zabývá nejčastějšími problémy, s kterými se setkávají hrdinky v autorčiných knihách. Práce obsahuje analýzy reprezentativních děl s důrazem na trilogie. Rozbory vybraných knih se zaměřují na charakteristiku dívčí hrdinky.

Annotation

This thesis deals with literary output of Lenka Lancová whose novels are ment for girls of higher school age primarily. In the first part of this dissertation I present a literary genre – girl's novel. The second part summarizes the authors, who write prose with a girl as the main protagonist and put Lenka Lancová into context of authors who write after November 1989. The third part deals with the most frequent troubles of the author's main protagonists. The dissertation includes analysis of characteristic writings with the accent on trilogy. Analysis of selected books are focused on characterization of girl's heroine.

Obsah

Úvod.....	6
1. Dívčí román jako žánr v současné literatuře	8
2. Dívčí román a jeho vývoj po listopadu 1989.....	10
3. Lenka Lanczová a její dívčí hrdinky	18
4. Nahlédnutí do vybrané tvorby Lenky Lanczové.....	32
4. 1 Oranžové blues.....	32
4. 2 Království za botu	35
4. 3 Počkej na mě, Radko!.....	38
4. 4 Podej mi ruku, Radko!.....	42
4. 5 Pojď se mnou, Radko!.....	46
4. 6 Znamení Blíženců.....	53
4. 7 Panna nebo Blíženec.....	58
4. 8 Zadáno pro Blížence.....	62
4. 9 Srovnání trilogií a hlavních hrdinek vybraných knih	67
Závěr	69
Seznam použité literatury a periodika.....	70
Přílohy	75

Úvod

Cílem této diplomové práce je postihnout specifčnost próz Lenky Lanczové určenou dívkám staršího školního věku. V první části se zaměřuje na vymezení pojmu dívčí román. Zamýšlí se nad úrovní těchto knih. Přináší různé názory na dívčí román. Obecně pojednává o dívčím románu jako o literárním žánru.

V druhé části, která je též zaměřena na teorii, zasazuje spisovatelku Lenku Lanczovou do určitého kontextu autorů píšících a publikujících svá díla po listopadu 1989. Je to kapitola založena na faktografických údajích. Bere si za úkol poskytnout přehled o autorech píšících literaturu pro dívky po listopadu 1989.

Třetí část se zabývá nejčastějšími problémy, jež trápí dnešní mladé dívky. Autorka ve svých knihách tyto problémy rozebírá a pomocí svých hrdinek se snaží čtenářkám poradit, jak se zachovat v určitých situacích. Jedná se většinou o velmi diskutované problémy dnešní společnosti, jakými jsou např. gamblerství, závislost na drogách, sex s nahodilými partnery a další.

Poslední čtvrtá část si bere za úkol postihnout tvorbu spisovatelky Lenky Lanczové. Těžištěm její tvorby jsou dvě trilogie. Další dvě knihy (Oranžové blues a Království za botu) byly vybrány z důvodu odlišnosti hlavních hrdinek. Součástí této kapitoly jsou také komplexní rozbor vybraných děl.

V příloze uvádíme základní biografické údaje o spisovatelce. Součástí této přílohy jsou fotografie přebalů vybraných knih. Právě tyto obaly jsou pro knihy spisovatelky Lenky Lanczové typické a odlišují ji od ostatních autorů.

Na základě důkladného seznámení s autorčinou tvorbou, studia recenzí, studia odborné literatury by diplomová práce měla přinést určitý pohled na spisovatelčino dílo a poukázat na určité prvky, jež jsou pro tuto literaturu typické. Autorka je velmi vyhledávaná a u čtenářek oblíbená. Osloví je výběrem přitažlivých témat a pomocí výrazových prostředků a působivého vyprávění docílí toho, že se čtenářky ztotožňují s jejími hrdinkami.

V diplomové práci bylo použito komparativně – analytických metod se zaměřením na zjišťování typologie a charakteristiky dospívajících dívek. Recenze a kritiky nejsou Lence Lanczové vždy příznivě nakloněny, ale ohlas mezi čtenářkami svědčí o opaku. Práce má za úkol dokázat, proč je spisovatelka tak populární.

1. Dívčí román jako žánr v současné literatuře

Knihy, které se zaměřují na složité období dívčího dospívání, známe pod různými názvy, např. dívčí román, dívčí literatura, četba pro dívky, próza s dívčí hrdinkou aj. Těší se u čtenářek velké oblibě, protože tyto romány čerpají ze skutečného života dívek, řeší problémy, které jsou pubertálním hrdinkám blízké, první lásky, první zklamaní, sny a touhy, kamarádské vztahy.

O úrovni těchto knih se vedly a vedou živé diskuse. Čtenářky tuto literaturu vyžadují, a když nemají možnost získat kvalitní dívčí četbu, sáhnou často po brakové literatuře typu červená knihovna.

Hlavní hrdinkou těchto knih je vždy dospívající dívka, s níž se čtenářka ztotožňuje. Srovnává se s ní, hledá v jejím chování podněty pro své chování, podobné citové prožitky a zážitky.

Svatava Urbanová (2004, str. 171) o dívčím románu napsala: „v dívčím románu odjakživa vyvstává potřeba vybudovat příběh na nosné postavě, s níž se čtenářky podle svých dispozic (věkově, intelektuálně, citově, zájmově apod) dovedou ztotožnit.“

Nejčastějšími tématy prózy s dívčí hrdinkou jsou problémy s první láskou, první sex, milostné zkušenosti, rozpad rodiny, problémy ve škole aj. Tyto příběhy vždy působí na city čtenářek.

Často na sebe jednotlivé příběhy navazují a vznikají tak série, seriály a ediční řady.

Ve slovníku literární teorie je dívčí román definován jako „typ románu, zobrazující životní situace příznačné pro dospívající dívky a jim určený k četbě. (...) Znakem dívčího románu je a) dívčí hrdinka, b) exponovaná citová problematika a c) konfliktní situace vázané na typická prostředí, v nichž si hrdinka vytváří nebo osvědčuje své mravní kvality, např. škola, penzionát, ples, vstup do povolání, rodina, první citové vzplanutí, smrt rodičů.“¹ (Vlašín,

¹ Heslo dívčí román zpracoval P. Bělíček

1984, str. 78)

Hrdinka dívčího románu často odhaluje čtenářkám své nitro a poukazuje na svá nejtajnější přání. Vždycky odkrývá svá citová rozpoložení. Děje románů s dívčí hrdinkou mívají často podobnou dějovou konstrukci. Autorkám a autorům se může stát, že zapadnou do určitého stereotypu, co se týče tematické stránky. Většina těchto románů se též neubrání určitému klíše v podobě určitých témat (láska na táboře, letní lásky u babičky na prázdninách a prázdninové lásky vůbec aj.).

2. Dívčí román a jeho vývoj po listopadu 1989

Po roce 1989 dochází v naší republice k velkým změnám. Společnost se demokratizuje, otvírá se západním vlivům, přijímá nové podněty a názory. Všechny tyto změny se odrazily i v literární tvorbě. Otvírá se knižní trh, spisovatelé získávají tvůrčí svobodu, vzniká řada nových soukromých nakladatelství, vycházejí knihy, které byly v době totality zakázány.

Také próza s dívčí hrdinkou prochází v tomto období složitým vývojem. Do čtenářského podvědomí dospívajících dívek vstupují díla, která za komunistického režimu nebyla tolik vydávána. Ke slovu se dostávají soukromá nakladatelství (Harlequin, Ivo Železný, Moravská Bastei aj.), vydávají prostoduché a sentimentální dívčí příběhy. Knihy této orientace mají obvykle křiklavou obálku (často to bývá fotokoláž), přitažlivý titul, obvykle obsahující dívčí jméno nebo primitivně naznačující děj. Mentorská role dospělých oslabuje snahu autorů o konfrontaci dvou generací. Rovněž nadužívání nespisovného jazyka a slangu se mívá účinkem. Tato situace se však brzy mění. Současní spisovatelé reagují na nové psychosociální trendy a problémy dívčího dospívání a vycházejí vstříc čtenářským potřebám moderní dívčí populace.

Někteří z předlistopadových autorů se v nové situaci velmi rychle zorientovali, zaměřili se na témata, o kterých se v minulosti v literatuře příliš nehovořilo (jako je sex, diskotéky, drogy, homosexualita, láska mezi dívkou a starším mužem, gamblerství...). Takové tendence spatřujeme například v polistopadové tvorbě autorů: Stanislava Rudolfa, Evy Bernardinové, Hany Bořkovcové, Martiny Drijverové a dalších. Tato próza s dívčí hrdinkou se vyznačuje tvůrčí originalitou, svérázností a ambiciózností dívčích postav, kompoziční nápaditostí a vytříbeným jazykem a stylem.

Jaroslav Toman (2001, str. 389) hodnotí prózu s dívčí hrdinkou 90. let takto: „Celková stratifikace české prózy 90. let psané pro dívky je v porovnání s jejím předlistopadovým stavem značně rozrůzněná. V široké škále jsou tu zastoupeny

všechny její hodnotové stupně: umělecky objevný, standardní, triviální i brakový, jež se vzájemně ovlivňují a zároveň svou vyhraněnou orientací na určitý typ dospívajících čtenářek, se zřetelem k rozličné úrovni jejich osobnostní i čtenářské kompetence, jsou schopny saturovat jejich věkově univerzální i specificky individuální potřeby, motivace a zájmy v určujícím kontextu naší postmoderní kultury a civilizace.“

Zcela netradičně, dobře napsanou psychologickou sondou do nitra dospívající dívky je román emigrantky **Ivy Procházkové** *Čas tajných přání* (1992). Hlavní hrdinkou je dívka, okouzlená krásou nového domova na Malé Straně v Praze, která trpí tím, že její otec – výtvarník není schopný přizpůsobit se morálce komunistického režimu, zvláště v období „normalizace“. Dívku trápí změna lidského chování a charakterů ve společnosti 80. let. Další román spisovatelky Ivy Procházkové *Karolína*, s podtitulkem *Stručný životopis šestnáctileté* (1999), je příběh ctižádostivé studentky konzervatoře, která přes různé životní komplikace zvolí studium jiného oboru, vybere si herectví. Šestnáctiletá Karolína píše svůj životopis pro svou profesorku na konzervatoři.

Výstižně charakterizuje román *Karolína* Jaroslav Toman (2001, str. 387): „Dívčina hlubokomyslná sebereflexe se odehrává ve dvojí fabulační rovině: jednak v autentickém prožitku, jednak v životopisném vyprávění s retrospektivními návraty.“

René Ditmar (Nové knihy, 1999, str. 7) vidí některé postavy příliš idealisticky – „možná, že ti lidé obklopující Karolínu se zdají až příliš ideální“ – přesto napsal o tomto románu Ivy Procházkové, že je to: „jeden z nejlepších, ne-li nejlepší román, který vyšel v posledních deseti letech.“

Nejodvážněji (co se týče dříve tabuizovaných témat) oslovila dívky 90. let **Eva Bernardinová** svým románovým cyklem *Blanka obyčejná holka* (1993), *Blanko, usmívej se* (1994), *Blanko, představ si...* (1995) a *Ahoj, Blanko* (1998). Ústřední postavou je gymnaziální studentka z venkova, která prožívá svoji lásku a musí se vyrovnávat s problémy dnešní moderní společnosti, jako je lesbická láska, závislost na drogách, sexuální úchytky aj.

René Ditmar (1998, str. 51) oceňuje pokus autorky o to: „Odpoutat svou hrdinku od pouhých privátních erotických problémů a postavit ji do širokého společenského spektra, které přestává být pouhou kulisou“, a ještě dodává: „Že se autorce všechno nezdařilo, není její prohra: tím, že vystaví Blanku tolika různým situacím, nutí svou vesnickou hrdinku vyrovnat se se společenskými problémy i se svými city, a to se všemi riziky, která za svá rozhodnutí nese.“

O tom, jak hlavní hrdinka doplácí na nenadálý podnikatelský krach svého otce a je tak nucena samostatně řešit vzniklé rodinné i životní trable, vypráví román **Martiny Drijverové** *Anna za dveřmi* (1993). Patnáctiletá hrdinka Anna se přestěhuje s rodiči na venkov, kde si na rozdíl od své matky velmi rychle zvykne. Anna prochází řadou složitých životních situací, zamiluje se do profesora matematiky, přechází z gymnázia na zemědělskou školu, najde si životního partnera.

Ilona Borská v románu *Cesta pro Hanku* (1993) a v jeho volném pokračování *Hanka v Paříži* (1995) upozorňuje mladé čtenářky na to, jak v dnešní době může být nebezpečné pro mladou dívku, když se rozhodne sama cestovat po cizině. Nejprve zamíří na Balt a pak zavítá do Paříže, kde se snaží poznat co nejvíce z života tamních obyvatel. Hanka zjistí, že všude existují sociální kontrasty.

Další spisovatelkou úspěšně publikující v 90. letech je **Hana Bořkovcová**. V románu *Jdi pryč* (1994) musí hlavní hrdinka rozhodnout o tom, zda setrvá ve vztahu s přítelem do sebe zahleděným a prospěchářsky smýšlejícím. Nakonec zjistí, že by musela slevit ze svých zásad a rozchází se s ním. K nejlepším dílům Hany Bořkovcové patří román *Zakázané holky* (1995). Příběh čtrnáctileté „árijky“, která se kamarádí s židovskou spolužačkou. Děj knihy se odehrává v Praze v období holocaustu. Dílo je založeno na motivech přátelství a humanity. René Ditmar (1998, str. 51) se snažil zařadit spisovatelku Hanu Bořkovcovou do okruhu autorek, „jejichž hrdinky se pohybují v dávno uplynulém čase“ (Helena Longinová – Album v modrém sametu, Zdeňka Psůtková – Bára, Hermína Franková – Lékárníkových holka), a označil *Zakázané holky* za „umělecky nejzdařilejší prózu“ svého výčtu. V recenzi čtyř knih z doby

německé okupace (Zlatý máj, 1995, str. 36-37) potom označil Hanku za „jednu z nejvýraznějších postav autorčiných knih.“

Jeden z nejpopulárnějších a nejplodnějších autorů seriálních dívčích próz 70. a 80. let, který pokračuje i v letech 90., je **Stanislav Rudolf**. (*Petra a Dominik*, 1991, *Z deníku pampelišky*, 1991, *Konkurz na anděla*, 1992, *Bliženci*, 1992, *První polovina nebe*, 1993, *Co jsme si říkali k ránu*, 1994, atd.) K jeho nejzdařilejším dílům z 90. let patří román *Zatmění srdce* (1993). Hlavní hrdinka, studentka gymnázia, řeší svůj milostný vztah s neomaleným a bezohledně smýšlejícím mužem zaměřeným na svou kariéru, který se obohacuje tím, že prodává ojetá auta ne zrovna legálním způsobem. Hlavní hrdinka se pokouší krizovou situaci, ve které se náhle ocitla, vyřešit pokud možno co nejlépe a nejdůstojněji.

Podle Jaroslava Tomana (2001, str. 387) „si podržuje ve svých četných románech zřetelnou osvětově-formativní intenci a solidní literární úroveň“.

Pozoruhodnou autobiografickou výpovědí je i román **Jarmily Mourkové Darina** (1993), vyšel až po autorčině smrti. Autorčin manžel, literární historik Jaromír Loučil, vydal novelu vlastním nákladem. Kniha líčí život dívky s tělesným postižením, jež jí nedovoluje volně se pohybovat a musí být proto upoutána na invalidní vozík. Přesto jí nechybí elán a zkouší se v životě nějak uplatnit a realizovat. Snaží se být pro společnost přínosem. Sama autorka v důsledku novorozenecké obrny se po celý život potýkala s poškozenou řečí a koordinací pohybů rukou. Do Darinina příběhu promítla mnoho vlastních zkušeností a svou životní filozofii lásky a vůle k životu.

René Ditmar (Zlatý máj, 1994, č. 3/4, str. 90) poukazuje na možná zjednodušený pohled autorky na handicap hlavní hrdinky: „V nadměrné snaze dokázat svým čtenářkám, že není na světě překážka, kterou by člověk silou vůle nezdolal, kreslí svou Darinu příliš přímočaře, a kde hrozí vítěznému tažení případný kolaps, najde se vždy ochotná pomoc. Darina tak ztrácí poněkud na životnosti a uvěřitelnosti, zvláště také tam, kde udílí svým přátelům cenné životní rady, z nichž ovšem cítíme rady autorky samé, člověka dospělého a zkušeného.“

Z mladších autorek debutujících v 90. letech projevila literární ambice **Ivona Březinová** v dívčím příběhu *Praprázdniny* (1999). Děj se odehrává na netradičním místě. Na zvláštním táboře se speciálním programem návrat do pravěku v sobě najdou zalíbení třináctiletá dívka a patnáctiletý chlapec.

Válečná a okupační léta zpracovává **Zdeňka Psůtková** v díle *Bára* (1997), volně navazuje na příběh *Prázdniny s Bárou* (1985). Děj se odehrává v rozmezí podzimu 1938 a jara 1945. Bářino dospívání ovlivňuje válka. Bára během sedmi válečných let dospívá v citlivou a cílevědomou dívku. Autorka zobrazuje historické události, mobilizaci, zabrání Sudet, vstup okupační armády, atentát na Heydricha i osvobození západních Čech americkou armádou, to ale není těžištěm knihy, těžištěm je Bářin pohled na válečnou realitu, pohled děvčete, které začíná mnohem dříve, skoro ještě dítě, rozumět nepochopitelným skutečností.

Věra Vařejková – recenze (Ladění 1997, č. 4, str. 11-12) uvádí: „V hloubi hrdinčina nitra je usídlený strach, vědomí národního pokoření a osobního ohrožení, bezmoc, utajovaný hněv. A přitom běží všední život s běžnými starostmi, setkáními a rozchody, nekonfliktní, uměřený, jaksi starosvětský v sociálních vztazích a normách.“

René Ditmar (Zlatý máj, 1997, č. 3, str. 122- 123) zasazuje dílo Zdeňky Psůtkové *Bára* do kontextu děl s podobnou tematikou. Vyslovuje pochybnost nad čteností těchto knih: „Tyto knížky mají dnes u čtenářů těžké postavení: je tu vůbec ještě mezi dětmi chuť číst tak vzdálené válečné příběhy? Osud knížky o Báře je v tomto smyslu na vážkách: oč pečlivěji autorka popisuje její příhody a problémy, oč přesněji se snaží zachytit celé to absurdní ovzduší na hranicích protektorátu a každodenní radosti i strážně dívčina života, o to méně je v díle vnější dramatický děj.“

Věra Vařejková se taktéž vyjádřila k dramatickému ději (Ladění, 1997, str.11-12): „Je zřejmě vzdálena dramaticčnost a vyhocování příběhů do poloh konfliktů, stupňujících celkové napětí.“

Irena Zítková (Nové knihy, 1997, č. 30, str. 11) naopak uvádí: „Autorce se podařilo skloubit psychologickou pravděpodobnost univerzálních dívčích zájmů

se záznamem dramatických událostí. To vše je pojednáno bez patosu, v poměru, jenž se řídí myšlením a vnímáním titulní postavy.“

Do prvních poválečných let roku 1947 zasahuje i **Eva Bešťáková** dívčím příběhem *Odpusť, bratříčku...* (1992). Její kniha nese podtitul Deník patnáctileté skautky. Kniha zobrazuje události z pohledu patnáctileté nábožensky založené dívky, která prožívá svou první lásku, zamiluje se totiž do pátera, jenž vede klášterní pěvecký sbor, jehož je i hlavní hrdinka členkou. Zamýšlí dokonce i vstoupit do kláštera, ale později, když se stává členkou skautského oddílu, na pátera zapomene. Je to zajímavý příběh s netradičním námětem.

René Ditmar (Zlatý máj, 1992, č.6, str. 373 - 374) označil knihu za „úcelovou“: „Úcelovost knížky je samozřejmě v druhé části – v líčení života na skautském táboře. Nelze říci, že by autorka převýšila jiné skautské autory, například Jaroslava Foglara, ale i Jaroslava Nováka (Skautská srdce). Ale přece jen: ocitáme se tu prvně na táboře dívčím, a také se tu poprvé objevuje zajímavě uplatněný motiv křesťanství. Nemylme se, tento motiv může být sympatický mnoha dívkám, pro které myšlenka křesťanského sdružování nabývá v dnešním světě zmatených idejí a stále znovu se kácejících hrdinů silné přitažlivosti.“

Mezi umělecky standardní patří román **Heleny Longinové** *Přítančím za tebou po špičkách* (1996). Autorka se snaží ústy hlavní hrdinky vložit do díla co nejvíce životních ponaučení, a tím hlavní postava ztrácí bezprostřednost.

René Ditmar (Zlatém máji, 1996, č. 4, str. 169 – 172) uvádí: „Alžběta je až přehnaně vzorná: je to způsobeno autorčíným přetlakem snahy propašovat do díla co nejvíce životních rad a poučení, a to jejím prostřednictvím především. Tím postava poněkud zneživotní a knížka občas nabírá kurs k výchovné příručce.“ Autorka vykreslila hlavní postavu jako vzor, ze kterého by si všichni měli vzít příklad.

V roce 1998 vyšel román **Zuzany Franckové** *Příští láska bude šťastnější*. Děj se odehrává v prostředí umělecké soukromé školy v Praze, kam hlavní hrdinka, patnáctiletá Alena, přichází z venkova. Zamiluje se do Petra. Petr je závislý na herních automatech a Alena se musí vyrovnat nejen ze ztrátou iluzí a peněz, ale

také s Petrovou smrtí (zahynul při autonehodě). Je to jedna z mála knih, která nemá optimistický konec.

V roce 1998 vyšel také román **Jany Smetanové** *Petro, chce to odvahu*. Hlavní hrdinkou je nesmělá dívka Petra, která dělá všechno pro to, aby se své nesmělosti zbavila, dokonce si sežene příručku, jak na to. V překonávání ostychu ji pomáhá kamarádka Kamila, učí ji, jak navazovat kontakty s chlapci. Má zřejmě čtenářky utvrdit v tom, že patnáctiletá dívka dokáže zvládnout každou životní situaci.

Román **Jany Tomanové** *Modré oči osudu* vyšel roku 1997. Autorka ho napsala ve svých patnácti letech. Děj je velmi jednoduchý. Čtrnáctiletá Jana prožívá svůj první milostný vztah. Nekončí však happy endem, protože Janin milý zemře při autonehodě.

René Ditmar (1998, str. 82) se k tomuto románu vyjádřil následovně: „Trochu bezelstná studentka napíše docela slušnou slohovku, snad právě proto, že si neláme hlavu se žádnými záměry ani cíli; co by jinému nevyšlo (její hrdinka si v závěru chodí poplakat k hrobu své první tragické lásky), této dívce se podaří překvapivě zvládnout.“

Aida Brumovská vydala v roce 1995 román *Láska voní tymiánem*. Hlavní hrdinka patnáctiletá Vendula se učí jezdit na koni (láska ke koním bývá častým tématem A. Brumovské) a zamiluje se do Čarlího, který ji učí jezdit. Brumovská v knize řeší i jiné problémy současné mládeže, například tajný pokus o sebevraždu Venduliny kamarádky. Druhé, upravené vydání této knihy vyšlo v roce 2002 pod názvem *Láska s vůní tymiánu*.

V roce 2000 vydala spisovatelka, básnířka a překladatelka **Jana Štroblová** knihu *Kam až se může*. Do děje se promítají politické i ideologické změny v české politice po listopadu 1989. Hlavní hrdinka třináctiletá Daniela je vystavena nátlaku střetu dvou principů: komunistické ideologie s principy křesťanskými. Daniela je nejprve zmatená, než pochopí, jak se věci mají. Tento román tematicky vybočuje z linie ostatních románů (vycházejících v 90. letech 20. století), zabývá se závažnějšími problémy.

Současná tvorba románů s dívčí hrdinkou řeší i další problémy, které souvisejí s rozvojem vědy a techniky, e-mailem, internetem, chatováním (např. L. Lanczová).

Čtenářsky neúspěšnější autorkou této doby je **Lenka Lanczová**. Její knihy nabízejí vše, čím dnešní dospívající dívky žijí. Lásku, erotiku, střety s rodiči, střety s učiteli, drogovou závislost...atd. Od roku 1992, kdy vyšla její první kniha *Počkej na mě, Radko*, napsala s rukodílnou dovedností už na čtyřicet titulů. Její knihy se u čtenářek těší velké oblibě. Mezi nejznámější tituly patří dvě trilogie *Počkej na mě, Radko!*, *Podej mi ruku, Radko!*, *Pojď se mnou, Radko!* a *Znamení Blíženců*, *Panna nebo Blíženec*, *Zadáno pro Blížence*.

3. Lenka Lanczová a její dívčí hrdinky

Autorka ve svých knihách řeší celou řadu klíčových problémů současných dospívajících děvчат. Píše vlastně o psychologii dospívání. Tématem jsou první lásky, přátelství, falešné kamarádství, mentální anorexie, interrupce, gamblerství, závislosti na drogách, zneužívání nezletilých, znásilnění, krádeže a podobně. Autorka se snaží ukázat mladým čtenářkám jejich svět a pokouší se je přivést k tomu, aby se v něm zorientovaly. Píše o vztazích mezi holkami a kluky a vždy se zaměří na nějaký výchovný cíl. Snaží se dívkám poradit s jejich problémy. Píše o věku, ve kterém dívky všechno prožívají naplno, kdy se děje tolik nového a lákavého, ale kdy toho také mohou mladé dívky hodně zkazit.

Problematika prvního sexuálního styku se vyskytuje skoro ve všech knihách Lenky Lanczové. Zamýšlí se nad otázkou věku a s tím spojené první sexuální zkušenosti. Autorka má na otázku prvního sexuálního styku dvojí pohled. Některé hrdinky začnou žít sexuálním životem velmi brzy, např. v patnácti letech (hlavní hrdinka Eva Veselá - *Zadáno pro Blížence*). Autorka to neodsuzuje, takováto hrdinka je pak „potrestaná“ buď nechtěným těhotenstvím, nebo alespoň strachem z něj.

„Totiž,“ vzlykla jsem. „Táta mě vyrazil.“

Vytáhl nevěřičně obočí. „ Proč?“

„Já...teda my...no prostě, jsem v tom.“ Hlas se mi zlomil, a kdyby se o něj neopírala, sesypala bych se celá. (Zadáno pro Blížence, str.132)

Často se také objevuje druhý názor, že sedmnáctiletá dívka, která je ještě panna, je v kolektivu svých spolužaček a kamarádek obvykle označována jako „stará vyschlá panna“ a znemožňována. Je to něco, co ji z kolektivu vyčleňuje jako méněcennou.

„Co blbneš? Na co si hraješ, prosím tě? Ještě začni pištět a bude to. Jak kdybys byla panna.“ *Tohle se mě dotkne.* „A kdyby?“

„Cože??“ *zeptá se užasle.* „, neříkej, že fakt...!“

„Ty se tváříš, jak kdyby to byla tělesná vada,“ *namítnu.*

„To myslíš vážně?“ *podivuje se jak v Jiříkově vidění.* „, Na rovinu, Niki. Děláš si srandu, nebo ne?“ (Doteky noci, str. 15)

Tyto dívky si připadají nemilované, pokud zrovna nemají kluka a neprožívají tu pravou romantickou lásku se vším všudy. Většinou se prvního styku obávají, ale přesto k němu skoro ve všech případech dojde, i když na něj hrdinka není evidentně připravená.

Dalším problémem, který se často vyskytuje v dívčích románech autorky Lenky Lanczové, je nevázaný pohlavní život s nahodilými partnery. Autorka tuto roli nevázaného života přisoudila ve většině případů chlapcům.

„S Martinem, chodí s kámoškou, vid'. Jsme byli společně na diskárně, Soňa se s ním pohádala a šla domů. Zůstala jsem tam s ním, vid', tancovali jsme a povídali si. Říkal, že je Soňa někdy protivná, ale v posteli je prej dobrá. Sem mu řekla, že bych o to taky ráda přišla, vid', s profíkem, žádným zajícem, no a Martin se nabídl. Šli jsme k němu domů.“

(Zadáno pro Blížence, str. 87 – 88)

Vyprávění Eviny spolužačky Kamily, která navštěvuje první ročník obchodní akademie. V každém z románů se vyskytne vždy nějaký „notorický sukničkář“, který se buď láskou změní, nebo zůstane takovým, jakým je.

Nacpal si ruce do kapes bundy. „Nevěříš? Nikdy jsem se neseznamoval první. Vždycky musela přijít ta holka.“

„A když nepřišla?“

„Její chyba.“

„Ty jsi teda frajer,“ ušklíbla jsem se kousavě. Vzpomněla jsem si na Toma. „Holky ti lezou samy do postele, vid?“

Nenechal se vyprovokovat. „Lezou,“ přikývl.

(Panna nebo Blíženec, str. 99)

Každopádně je vždy za své nepatřičné chování odsouzen. Hrdinka je brána jako oběť, která naletí klukovi na jeho „hezkou tvář“, posléze pozná jeho charakter. Mnoho dívek se stává trofejí pro tyto „hezouny.“

Lucka se hryzla do rtů. „Viku, mám tě ráda! A jak!“

„Tak mi to dokaž!“ poručil.

Rozmýšlela se dvě minuty. „Tak jo...,“ řekla tiše.

Už si tričko nevysvlékl, stáhl si jen džíny. Nalehl na ni. Nechala všechno na něm, pevně zavřela víčka a otevřela je, až když bylo po všem. Horce se leskly.

„Jsem jenom a úplně tvoje,“ vydechla.

Vik se oblékl. Už ji nepolibil. Připadala mu hloupá a dětská a červený korálek ho pranic netěšil. (Hvězda naděje, str. 24 – 25)

Spisovatelka se k tomuto tématu staví nekompromisně. Odsoudí tento styl života. Hlavní hrdinka, která takovému „notorickému sukničkáři“ naletí, většinou nakonec varuje čtenářky před touto osudovou chybou.

„To, že mě pálí oteklé zarudlé oči, cítím slabost v kolenou a tupý tlak v zátylku, občasné bolesti v podbříšku ani nemluvě, stačí na pořádnou depku samo o sobě, natož když bych nejradši neviděla sebe, Piráta ani ostatní! Čas bohužel nejde vrátit ani posunout dopředu, když už se něco takového stalo, kéž by šlo aspoň překlenout tohle období vakua a dostat se jinam, až za hranici bolesti...“ (Mokrý náruč léta, str. 240).

Autorka se ve svých knihách zabývá i tím, co s hlavní hrdinkou dělá láska a jak se odráží na jejich studijních výsledcích. Jak ovlivňuje přípravu zamilované dívky na vyučování. Mnohdy takto poznamenané dívky se nejsou schopny

na nic soustředit, to se potom projevuje i ve škole. Některé se zhorší nejen v prospěchu, ale i v chování. Stávají se vůči škole apatické a nevšímavé.

„Ve škole zaperlím. V dějepise dokonale pozměním historii, zapomenu na Elišku Rejčku, Rudolfa Habsburského nechám oženit s Annou Přemyslovnou a k dovršení všeho ho místo před Horažďovicemi pošlu do bitvy u Kresčaku. Schytám plný počet bodů, čemuž se nemohu divit.“

(Past na kočku, Víkend 1996, str. 47)

Tento problém je v knížkách rozebrán dvojím způsobem. Zamilované hrdinky volí v podstatě dvojí postup. V prvním případě se začnou učit a jejich školní výsledky se rapidně zlepšují. Dělají to ze zřejmých důvodů. Chtějí se totiž vyrovnat partnerovi, do kterého je hrdinka zamilovaná. Tento kluk je nadprůměrně inteligentní a má spoustu koníčků a dívka chce být na takové úrovni, aby vedle něj nemusela trpět komplexem méněcennosti (například Eva a David, trilogie o Blížencích).

„Nejsem béčko, abych se nechala vyšachovat nepříjemnými profesory a ještě nepříjemnějšími úkoly. Dick, pokud se vůbec ještě někdy ozve, by si mě opravdu asi nevážil. On, který se ničeho nelekne, slovo vzdát nezná a přes různé potíže kolem nepřijetí na vysokou školu jde za svým snem tvrdohlavě dál. Já žádný velký vrchol, který bych chtěla zdolat, nemám. Dobrá, stanovím si nižší. Prozatímni. Udělat tu pitomou školu s co nejlepším prospěchem, i kdyby čert na koze rajtoval!“

(Zadáno pro Blížence, str. 27)

V druhém případě je jejich láska nešťastná a ony nad ní neustále přemýšlejí, žijí jako ve snách a na učení jim nezbyvá čas a nemají na ně ani pomyslení. Jejich prospěch jde potom rapidně dolů. K problémům totiž dochází většinou u dívek, které se zamilují do špatného mužského protipólu. Kluk takovou dívku bere pouze jako jednu z mnoha. Autorka v tom hrdinku nikdy dlouho nenechá. Nakonec dívka dostane rozum a po změně partnera na toho správného se její výsledky ve škole většinou vrátí k původnímu prospěchu. Vše je odpuštěno.

Jedním z témat, které jsou pro tyto knihy klíčové, jsou rodinné vztahy. Autorka klade velký důraz na různé typy rodinných uspořádání. Vyskytují se zde všechny varianty: od rodin úplných, po rodiny neúplné a i rodiny s nevlastními rodiči. V některých knihách supluje rodinu babička, pratetička, teta se strýcem (Mokrá louka – babička, pratetička, Oranžové blues – rodina matčina bratra, Sólo pro Kristýnu – teta). Jsou to případy, kdy rodiče odjeli na dovolenou (Mokrá louka) a nechali hlavní hrdinku doma pod dozorem babičky a pratetičky, nebo hlavní hrdinka utekla z domu po hádce s rodiči a zůstala přes prázdniny u tety (Sólo pro Kristýnu). Na příkladu knihy (Oranžové blues), ukazuje autorka, jak je možné také vyřešit odjezd zákonných zástupců dítěte daleko do ciziny. Sedmnáctiletou Marcelu Axmanovou, jejíž rodiče odjeli za prací do Egypta, poslali ji rodiče k tetě a strýci na vesnici, aby nezůstala sama doma. Zde si musí zvykat na spoustu nových lidí a řešit řadu nových situací. Je příkladem toho, jak se člověk může změnit díky novému, nezaběhnutému rodinnému uspořádání a jak tato zkušenost může ovlivnit dospívající dívku. Hrdinku formují nejen nové rodinné poměry, ale i jiné ekonomické zázemí.

Celkově se dívčí romány Lenky Lanczové dají po stránce rodinných vztahů a finančních poměrů rozdělit do několika skupin. Začneme rodinami úplnými, které žijí nadstandardním způsobem života. Je to například rodina Radky Stachové (Počkej na mě, Radko!, Podej mi ruku, Radko!, Pojd' se mnou, Radko!) – Radka vždy dostala, co chtěla, její rodina žije v blahobytu. To se také projevilo na jejím charakteru. Dalším příkladem je Marcela Axmanová, jejíž otec často pracuje v cizině (Oranžové blues). Stejně jako Radka je i Marcela finančně zajištěná.

Dalším typem je rodina úplná s normálním příjmem obou rodičů. Mezi ně patří například rodina Evy Veselé (trilogie Blíženců) dále Benešovi, rodiče Anety (Tajná láska, Pár minut lásky, Souhvězdí Labutě, Kde končí svět, Mokrá náruč léta, Most do Země lásky, Doteky noci, Super kot'ata, Blbej fór), ve všech těchto titulech autorka zasadila hlavní hrdinku do úplné rodiny s průměrným příjmem.

V románu *Past na kočku* se objevuje další model, tím je rodina úplná, ale s nízkým příjmem. Otec je alkoholik, který propije výplatu a matka žije ze svého platu kuchařky pětičlennou rodinu. Kvůli nízkým příjmům v rodině musela jít starší sestra hlavní hrdinky Eliška do učebního oboru, aby si mohla co nejdříve začít vydělávat. Johana – tak se jmenuje hlavní hrdinka, se musí smířit s výčitkami, kterými ji neustále častuje otec s matkou, protože se rozhodla studovat.

„Kdo chtěl jít studovat?“ přerušil mě. „Ty. Tak se koukej učit, to je tvoje povinnost.“ Namíchnu se doopravdy. „A to jsem měla jít podle tebe do kravína?! Se samýma jedničkama na konci osmičky?“ „Do učení jako Eliška,“ odvětil vyčítavě. „Byla bys brzy hotová a mohla vydělávat. Pochybuj, že seženeš místo ve školce, všude je plno a na mladou holku bez praxe nikdo není zvědavý. Stejně nakonec skončíš za pultem nebo v továrně. To byl nápad hlásit se na pedagogickou!“

(*Past na kočku*, str. 46)

Tento román je specifickou ukázkou naprosto nefungující rodiny, kde děti strádají finančně a chybí jim i rodičovská láska. Johana si plánuje budoucnost na vysoké škole, ale předem už ví, že jí podpora od rodiny nečeká.

„Slečna by chtěla na vysokou?“ ušklíbne se. Mamka tajně ukryje tři stovky na brýle v kapse zástěry, jinak bych přišla i o ty. „Tvoje vysoká je pořádná práce, holčičko, žádný flákání! Já tě živit nebudu, s tím nepočítej.“

(*Past na kočku*, str. 46)

Autorka Lenka Lanczová se velmi často zabývá i problematikou rodin neúplných (Království za botu) nebo životem v rodinách s novými rodiči. Matka se znovu vdala, otec se znovu oženil. (*Schody do nebe*, *Dva kroky do ráje*, *Sólo pro Kristýnu*) Posledně jmenovaný román je opět specifickou sondou do života patnáctileté mladé slečny Kristýny, která se zničehonic dozví, že se její rodiče rozhodli žít odděleně a s jinými partnery.

„Dokážeme ti, že rozvod zvládneme bez zbytečné hysterie a v přátelském duchu. Máme přece demokracii, ne? Že to myslíme vážně, ti dokážu jednoduše: vyber si,

ve které nové rodině budeš chtít žít. Jestli se mnou a Kamilou v našem bytě na sídlišti, anebo s mámou, Ivanem a dvojčaty v jeho bytě v Karlíně. Nebudeme tě nutit, záleží na tobě.“

„Tentokrát stěží popadám dech já. Dosud jsem špičkovala, vypouštěla šípy s jedovatými hroty, jenomže teď jde do tuhého! Mám si vybrat?! Z čeho, když jedna nabídka je horší než druhá?! V každém případě si musím zvykat na cizí lidi! Dojde mi, že ten rozvod myslí smrtelně vážně, nic je od něho neodvrátí. Všechno ztraceno, opusťte loď, jde ke dnu.“

(Sólo pro Kristýnu, str. 66 – 67)

Kristýna těžce nese rozvod rodičů a problém řeší útekem z domu k praradě na venkov, kde ji teta pomalu a jistě učí, že život má i své stinné stránky a každý se snaží být v životě alespoň trochu šťastný. Kristýna to pochopí až po té, co pozná velké tajemství mámina života, které bylo ukryto za zdmi praradina domku ve vesnici Nižany.

Téma výchovy v rodině je dalším styčným bodem, na který autorka klade důraz ve svých knihách. Objevuje se zde typ výchovy autoritativní, kdy je hlavní hrdinka vychovávána formou zákazů a příkazů (Eva v trilogii o Blížencích, Znamení Blíženců, Panna nebo Blíženec, Zadáno pro Blížence).

„Táta bude řídit, s tím počítej, ale on rádi pořád, aspoň konečně ne bezdůvodně. Tady to má zpátky zákazy jako bumerang, kdyby místo nich chtěl člověku porozumět...“ (Zadáno pro Blížence, str. 128)

Jako protipól ve většině románů spisovatelky Lenky Lanczové funguje model takzvané volné výchovy, kdy rodiče svým dětem věří, diskutují s nimi a dítě nemá obavu se jim svěřit se svými problémy. (Super kořata)

Hlavní hrdinka patnáctiletá Katka z románu Super kořata si velmi rozumí s matkou a svěruje se jí se svými problémy jak ve škole, tak v osobním životě.

„Úplně jsem se znemožnila, mami,“ končím upřímně.

„Sama říkáš, žeš tam nikoho neznala, jen Andyho.“

„Ten je mi volnej...,“ prořeknu se.

Chápavě se usměje. „A kdo z nich ti není volnej?“

Zasním se. „Byl tam takovej hezkej kluk. Měl tmavý vlasy, asi sem,“ ukážu k ramenům, „a hnědý oči. Úplně boží! A pěkně vysmátej, vypadala jsem jako tele.“

„Třeba jsi mu zrovna tím padla do oka,“ utěšuje mne.

(Super kořata, str. 11)

Volná výchova může mít také svou špatnou stránku, tou je naprostá nevšímavost rodičů ke svému dítěti. Rodičům je jedno, kde jejich děti tráví volný čas, a nezajímají se o kamarády svých dětí, jsou lhostejní k studijním výsledkům svých ratolestí. *(Past na kočku, Most do Země lásky)*

„Potlačím odfrknutí, ta ženská o své dceři neví zhola nic!

„Je to divný. Bude mít zbytečný potíže a neomluvený hodiny, měla si k sobě vzít dvě anglické studentky...“

„Něco takového říkala,“ vzpomene si letmo. „Když to slíbila, určitě to splní. Je dospělá a samostatná, ona se zase objeví, neboj. Promiň, Hani, musím udělat korektury...“

Přístup paní Kovářové k otázkám zodpovědnosti je opravdu svérázný, ušklíbnu se v duchu. „Já se neobjevit tři dny doma, aniž by naši tušili, kde jsem, už mě hledá interpol!“ (Most do Země lásky, str. 180)

Lenka Lanczová upozorňuje ve svých knihách i na ožehavé problémy současné společnosti, jakými jsou závislost na drogách, gamblerství a alkoholismus. Závislost na drogách a alkoholismus je problémem, který je dnes velice aktuální a často rozebíraný. Proto je nutná prevence a osvěta, která mladé lidi odradí od konzumace alkoholu nebo případného braní drog. V knize *Past na kočku* poukazuje autorka na problém alkoholismu, kdy otec hlavní hrdinky Johany Jahodové propadl alkoholu a všechny peníze, které vydělal, propíjel. Fyzicky napadá svoji ženu i děti.

„Otcí brzy malá zásoba kozla dochází, a přestože se právě vrátil z hospody, trpí velikou žízň. Absence piva v domácnosti ho dokáže rozlítit k nepříčetnosti. Pravý

bengál teprve začíná. Ani zastrčením malíčků hluboko do uší se nedokážu uchránit od třískání, padání nádobí, bouchání do stolu a hlasitých kleteb. V nejlepším vstane máma a snaží se ho přimět k ulehnutí do postele, čímž přilévá olej do ohně.“

„Kams mi schovala pivo?“ řve jako lev. (Past na kočku, str. 19)

Důležitým problémem je také gamblerství, autorka se tomuto tématu věnuje v knize *Dva kroky od ráje*. Hlavní hrdinka patnáctiletá Natálie musí řešit problémy svého kluka Aleše, který propadne závislosti na hracích automatech, nemá peníze a půjčuje si. Zabředá do ní stále hloub, půjčuje si i od Natálie, která peníze pro Aleše shání u táty nebo prodejem své sbírky pohlednic. Nakonec jí dojde, že je Aleš nemocný a musí se léčit. To už však je docela pozdě. Aleš totiž spáchá trestný čin. Protože nemá peníze na dluhy a na hraní automatů, vykrade obchod.

„Kolik?“

„Jednadvacet tisíc.“

Málem se o mě pokusí mdloby. Myslela jsem si, že ho spasím dvanácti stovkama, kradla jsem kvůli němu, lhala, přetvařovala se, a on...okrade mne! Mne, kterou miloval!!!

„A máš je?“ zeptám se dutě.

„Ne. Prohrál jsem všechno.“

V duchu se loučím s italskou mašinou, foťákem i magičem.

(*Dva kroky od ráje*, str. 240)

Drogy, prášky a cigarety, závislost na nich, to jsou dnes velmi diskutovaná témata teenagerů. Autorka toto téma rozebírá v knize *Oranžové blues* – hlavní hrdinka Marcela musí tři měsíce bydlet u tety a strýce ve vesnici Nižany, protože rodiče odjeli za prací do ciziny a odmítli ji nechat samotnou ve městě. Dívka to špatně snáší, jako jedináček z města není schopna sžít se jak s vesnicí, tak s bratrancem a sestřenicemi. Když se spojí nechtěný pobyt v Nižanech s rozchodem s milovaným Darkem, sáhne Marcela po lécích na uklidnění a už se veze. Autorka ji v tom však nenechá. Vše nakonec dobře dopadne a Marcela

odjíždí za rodiči do Egypta na prázdniny usmířená jak s tetou i se strýcem, tak se sestřenicí i s partou v Nižanech.

„Kdybych neměla prášky, musela bych se z toho zbláznit. Dřív jsem se vymlouvala na deprese, přičemž jsem neměla ponětí, co to slovo obnáší! Stavý úzkosti, pocity bezbřehého zoufalství, nevýslovného smutku, opuštění, bolesti duše. Člověk se cítí tak, že mu sebevražda připadá jako vysvobození, vstup do ráje, únik z neúnosné reality. Stačí si představit, že už nikdy, nikdy, nikdy...“

Prášek je naproti tomu řešení. Malé bílé kolečko přinese na pár hodin úlevu. A pak se vezme další. Jednoduché, ne?“

(Oranžové blues, str. 136)

Dalším důležitým tématem je soužití hlavní hrdinky a jejích spolužaček na internátě. Autorka napsala několik knížek, kde hlavní hrdinku umístila do internátu. Je to například knížka Počkej na mě, Radko! – Radku na internát poslal její otec, který si od toho sliboval, že se samolibá, namyšlená, nesnášenlivá Radka sžije s kolektivem na internátu a stane se skromnější a přátelštější. Radka však na internát nechtěla a snažila se, aby ji odsud vyhodili. Byla na všechny zlá a protivná, až docílila toho, že ji na internátu neměl nikdo rád. Nezařadila se do kolektivu jak na internátě, tak ve škole. Mohla za to její špatná povaha a nadřazenost, s kterou pohrdala chudšími spolužačkami.

Pár minut lásky – kniha, kde je hlavním tématem soužití dívek na internátě. Vypráví příběh patnáctileté Vicky, která si zvolí střední školu ve vzdáleném městě kvůli klukovi. Jen co na internát přijede, zjistí, že to není tak jednoduché, jak si namlouvala. Se spolubydlícími si nerozumí, škola je náročná na přípravu. Navíc Radek si jí nevšímá. Vicky začíná všeho litovat, nejvíc toho, že nešla na gymnázium do Račic jako její kamarádka.

„Na intru je docela živo, mnohé spolubydlící dorazily přede mnou, všechny se dobře baví a smějí a na žádné z nich není vidět stres ani strach, zatímco mně stačí, aby mi vychovatelka Markétka potvrdila na odjezdovce příchod na internát a mám co dělat, abych zvládla nával slz!“ (Pár minut lásky, str. 100)

Alarmující je příběh Pavly Pěničkové, kamarádky hlavní hrdinky Katky, z knihy *Super kořata*. Pavla se ze dne na den změnila z upovídané, bezstarostné čtrnáctileté slečny na tichou, vyjukanou, roztřepanou trosku. Zajímavé na tom je, že tahle změna nastala až po příchodu pana Pěničky z vězení, kde si odpykával trest za znásilnění čtrnáctiletého děvčete.

„Katko, já...“ Nadechne se, uhne očima a cizím, odosobněným hlasem řekne: „Spím s mým tátou.“ Nejprve to vůbec nepochopím. „Jako v ložnici? A kde spí tvoje mamka? V děčáku s Petříkem?“

Pomalým pohybem zavrtí hlavou. „Jako žena s mužem.“

Trvá mi dvě vteřiny, než jsem ochotná ji strávit! „Panebože...,“ uteče mi. „Chceš říct, že tě zneužívá?!“

Polkne. „Skoro denně.“

(*Super kořata*, str. 178 – 179)

Knihy má mladé dívky upozornit na to, že i tohle se může stát někomu v jejich blízkosti a že nejhorší, co mohou pro svou kamarádku v podobné situaci udělat, je to nikomu neříct.

„Možná jí zkazil celý život, nejen dospívání, napadne mě. Ztěžka polknu.

I v tomhle mám svůj podíl viny! Jestliže Pavla nenašla odvalu se přiznat, měla jsem ji v jejím zájmu najít já!

„Zavolám tvé mamince,“ rozhodne se Vanesa. „Nemůžeš jít domů ze školy, půjdeš rovnou k nám. Zavoláme od nás.“ (*Super kořata*, str. 206)

V posledních dvou až třech letech podlehl i spisovatelka Lenka Lanczová tlaku moderní doby a do svých dívčích románů zahrnula dnes tolik moderní a hodně diskutovaný počítač a internet. Ve svých románech se snaží upozornit na nebezpečí virtuálního světa, kde hrdinky románů *Kde končí svět* a *Mokrý náruč léta* pomocí chatu navazují různé pochybné známosti. Spousta rodičů neví, kde se dítě pohybuje, když surfuje po internetu. Virtuální komunikace pomáhá mladým dívkám najít kamaráda či kamarádku bez sebemenších problémů.

Dokonce se může pomoci chatu stát ze čtrnáctileté brunetky sedmnáctiletá vysoká blondýna a to se potom lehce navazují známosti, které mohou být pro takto mladé dívky nebezpečné.

„Čekala jsem“ Další slovo spolknou. Pohled na Roberta prohlížejícího si můj občanský průkaz mě uzemní!!! Vysypala jsem z batohu všechno, včetně kompromitujícího dokladu...

Pomalů se ke mně otočí. „Tobě bylo teprve patnáct...?“

Jelikož to má před sebou černé na bílém, lhát nemá cenu.

„Tys mě podvedla,“ oznámí mi chladně.

„Copak by ses se mnou bavil, kdybych ti řekla, kolik mi je doopravdy?! Bavit by ses s patnáctkou?“ zaútočím. (Kde končí svět, str. 223)

Autorka se nebojí postavit svoji hrdinku i před takový problém, jakým je láska k člověku se zdravotním handicapem. Jak si s tím její hrdinka poradí? Každá dospívající dívka má určitou představu o tom, jak by měl vypadat její muž snů. Jedním z kritérií, které si mladé dívky v tomto věku kladou, je vysoký nárok na vzhled partnera. Každá přece chce mít hezkého kluka, kterého jí budou ostatní závidět. Jinak to není ani v knize Š jako Šarlota. Hlavní hrdinka dívčího románu šestnáctiletá Šarlota žije normálním životem dospívající dívky, s kamarádkou Darinou začíná chodit do tanečních. Tam poznává Alana, který je starší, pěkný a mezi děvčaty kvůli svému vzhledu velmi oblíbený. Jeho společnost je dívkami vyhledávána. Šarlota podléhá Alanovu kouzlu a zamiluje se do něj. Díky matčině profesi novinářky se na jedné charitativní večeři seznámí se sympatickým zpěvákem Honzou Divišem. Honza se zdá Šarlotě milý a přála by si s ním chodit, ale jen do té doby, než večeře skončí a ona zjistí, že Honza kulhá.

„Nadanej, šikovnej, chytřej, bystřej, vtipnej, fajn kluk na pokec? No a? Co na tom, když je mrzák. Doživotní invalida! Volal na mě, možná si chtěl vážně smluvit rande! První kluk v mém životě, který by o to stál – je mrzák. Uf. Ještě že jsem zavčas vzala roha. Přece se nemohu zahodit s nějakým chromajzlem, když je na světě tolik krásných zdravých kluků!“ (Š jako Šarlota, str. 48)

Po zjištění Honzova handicapu k němu Šarlota zaujímá odmítavý postoj, jak je vidět z ukázky. Dokonce autorka vložila hlavní hrdince do úst nespisovné výrazy (chromajzl, mrzák), aby vyjádřila Šarlotin odpor k tělesně postiženému Honzovi. Hlavní hrdinka má tajné přání chodit s krasavcem Alanem, aby jí všechny holky záviděly. Přání se jí splní, ale zanedlouho zjistí, že není jediná, s kým Alan tráví volné chvílky u sebe doma v posteli. Šarlota se s Alanem rozchází a snaží se vyrovnat se světem kolem sebe. Nakonec zjistí, že Alan byl sice krásný a spolužačky jí ho záviděly, ale miloval jen její tělo. Podváděl Šarlotu s jejími kamarádkami. Během vztahu s Alanem se Šarlota sblíží i se zpěvákem Honzou Divišem. Když na ni ale čeká před školou, krutě ho před spolužáky odmítne. Poté, co se rozejde s Alanem a rodiče překonají manželskou krizi, začne přemýšlet o Honzovi a zjistí, jak strašně byla hloupá a jak mu ublížila. Dále přijde též na to, že krása a dokonalost není všechno a že na lásku musí být dva. Po usmíření rodičů Šarlota neváhá a rozhodne se jít za Honzou udobřit.

Rasismus je bezesporu problematikou velmi často diskutovanou v médiích. Týká se nejen dospělých, ale i dospívající mládeže. Spisovatelka na něj upozorňuje v knize *Podej mi ruku, Radko*, kdy do třídy hlavní hrdinky Radky přijde nová spolužačka Samanta Perrézová, která je mulatka. Vzniká problém, že si s ní nikdo nechce sednout do lavice právě z důvodu rasismu.

„Já s ní nesedím!“ ozvala se rychle Vaňková.

„Ne?“ Hamtalovi naskočily krůpěje potu na čele. „No... Tak ke Stachové půjde Kroupová a Perrézová se posadí k Minářové a už nechci...“

„Ke mně ne!“ vzbouřila se Minářová.

„Ale děvčata!“ rozhodil Hamtal rukama. „Perrézová si musí někam sednout!“

(*Podej mi ruku, Radko!*, str. 19)

Spolužačky ji odmítají, a dokonce se o ní vyjadřují hanlivým způsobem „černá huba“. (*Podej mi ruku, Radko*, str. 21) Jediná, která si s ní sedne, je právě Radka, jíž autorka určila roli dívky, která se k rasismu staví neutrálně. Se Samantou si

sedne, protože se potřebuje neustále něčím lišit a konečně má důvod předsnout si od nenáviděné spolužačky Hany. Dokonce se spolu skamarádí, ale když hlavní hrdinka zjistí, že Samanta a její přátelé stejné barvy pleti kradou a žijí nevázaným způsobem života, přestává s ní komunikovat i kamarádit. Spisovatelka se k tomuto problému nestaví příliš výchovnou formou.

Na rasismus upozorňuje, ale nikde v knize nenajdeme poučení o tom, že takové jednání je špatné, neodsoudí ani chování Radčiných spolužaček. V tomto případě nepůsobí autorka Lenka Lanczová jako moralistka, a proto zde chybí postava rodiče nebo jiného dospělého člověka, který by v tomto případě zasáhl a provedl poučení a případně potrestal některou z dívek za její chování. Třídní učitel Hamtal, který by mohl právě tuto roli zastupovat, byl spisovatelkou charakterizován jako někdo, kdo je naprosto bez autority. Proto ani jeho nenechala v této situaci zasáhnout.

4. Nahlédnutí do vybrané tvorby Lenky Lanczové

„Zatímco v padesátých a šedesátých letech dívčímu románu jednoznačně kralovala Helena Šmahelová (1910 – 1997), v sedmdesátých a osmdesátých letech ji vystřídal Stanislav Rudolf (1932). V devadesátých letech ale na žánrový trůn usedla Lenka Lanczová (1964), což spolehlivě potvrzují různé ankety a průzkumy: získala si nebyvalou čtenářskou oblibu především třinácti- až čtrnáctiletých dívek.“ (René Ditmar, Nové knihy, č. 3, 2000). Vybrali jsme si několik nejznámějších titulů, které jsme rozebrali a na závěr této kapitoly zařadíme i porovnání hlavních hrdinek obou trilogií, které jsou pro tvorbu spisovatelky Lenky Lanczové zásadní.

4.1 Oranžové blues

Tento román, který vyšel v roce 1997 a je určený především pro dospívající dívky, ukazuje problematiku závislosti na práscích. Spisovatelka v něm vypráví příběh sedmnáctileté Marcely Axmanové, jejíž rodiče odjeli za prací do Káhiry a ji poslali na dva měsíce k tetě a strýci do Nižan. Marcela je najednou vytržena ze svého prostředí, z města, od svého chlapce Darka a brání se tím, že všechny ve vesnici ponižuje, nic se jí nezdá dost dobré. Na všem a všech něco vidí. Rozchod s Daliborem ji dožene až k závislosti na práscích, je z ní zoufalý „uzlíček nervů“. Nic se jí nedaří, ve škole se zhorší tak, že si toho všimne i třídní učitel. Poněvadž na práscích nebyla závislá dlouho, silou vlastní vůle si se závislostí poradí a vyhraje nad ní. Začíná se sblížovat jak s partou v Nižanech, tak se sestřenicí, s tetou i se strýcem. Zamiluje se do Kryštofa, obávaného sukničkáře, který její lásku sice opětuje, ale nechce se vázat. Jeho snem je vyrazit do světa, a proto Marcele doporučí, ať odjede za rodiči na prázdniny. Tím jejich

vztah ukončí. Marcela nakonec přehodnotí své chování i názory na příbuzné a celé Nižany. S dobrým pocitem, že je zase o něco moudřejší, odlétá do Káhiry.

Jednotlivé příběhy, které Marcela prožívá, autorka obohatila ironickými komentáři. Hlavní hrdince vkládá do úst fráze typické pro dospívající mládež, které textu místy dodávají groteskní charakter.

Knih má jedno hlavní téma odjezd Marceliných rodičů a její nucený pobyt v Nižanech. Paralelně s tímto hlavním tématem knihy nechává autorka Marcelu prožívat dílčí příběhy: rozchod s přítelem Darkem, závislost na práscích, lásku s místním „*frajírkem*“ Kryštofem, která neskončí tak, jak by si Marcela přála. Noční dobrodružství na cestě z chaty, při němž se kamarádka Lea vážně zraní.

Marcela je vznětlivá, její jednání je občas zbrklé. Má vřelý vztah ke kamarádce Lucii, které dovede naslouchat, pomáhá jí řešit její problémy s láskou. Naproti tomu se Marcelino počáteční chování v Nižanech může charakterizovat jako nesnášenlivé, místy až nepřátelské. Marcela je tetou označena jako nevychovaná a její chování za povýšené.

„Zapomněl si pomůcky. Podepsala jsem mu to.

Tetu moje pravdomlupnost vyšroubuje do vrtule.

„Jak sis to mohla dovolit?“ rozkřikne se na mě. „Takový podvod! Dnes jsem se byla na Káju poptat ve škole, učitelka se mimochodem zmínila – a já o ničem nevěděla!“

Její tón se mě dotkne.

„Děláš, jak kdyby šlo o hrdelní zločin,“ odfrknu.

Teta zalape po dechu. „Tohle je ti málo?“ My se snažíme vychovávat naše děti k pravdomlupnosti, aby byly čestné, charakterní, nikdy nepodváděly... Tebe k tomu tvoje máma nevedla. Bohužel.“ (Oranžové blues, str. 113)

Zrada přítele Darka způsobila změnu v Marcelině chování. V době své závislosti na práscích byla uzavřená do sebe, apatická, nevšimavá, popudlivá. Vyhledávala hodně samotu. Naštěstí je Marcela v jádru optimistka, která si díky špatné zkušenosti ze závislosti na lécích při odvykání vytvořila docela pevnou vůli.

Poradila si se svojí závislostí i s nešťastnou láskou. Odjela za rodiči do Egypta, kde se rozhodla na Kryštofa i Darka definitivně zapomenout.

Kniha je rozdělena do patnácti kapitol, které jsou očíslované, a jejichž název vždy vyjadřuje to nejdůležitější z celé části, co právě hlavní hrdinka prožívá. Próza je napsána v první osobě čísla jednotného. Děj je podáván z pohledu hlavní hrdinky. Marcela mluví převážně spisovně, samozřejmě používá i nespisovné tvary (*pitnej režim, herka, prázdněj bejvák, majlant, milostnej dopis, dědula, žvejkačky, strejc, ploužák, přemejšlej, chlastám*) a studentský slang (*dorosták, třídaš, šprtat, jsem úplně dutá, intr, dostanu kouli, hotelovka, obšlehnout, výtvarka, učení mi leze krkem, matura*). Autorka používá i expresivní výrazy (*do hajzlu, děvkař*), tak jak mezi sebou mladí lidé komunikují. Tím se spisovatelka snaží přiblížit mladým čtenářkám. Je to jeden z důvodů, proč je tak populární mezi dospívajícími dívkami.

„Na poslední chvíli se snažím naabsorbovat co nejvíc informací ohledně elektromagnetického vlnění a jiných ptákovin, ze kterých nám profesor slíbil písemku.

„Teď už to nedohoníš,“ mávne Lucie rukou.

„Jsem úplně dutá!“

„Svěř se osudu, dcero,“ těší mě kamarádka.

„Dostanu kouli,“ ujistím ji.

„Co se má stát, nechť se stane, ne?“

„Jenže za to nebude moct nepříznivej osud, nýbrž to, že jsem na fyziku hodila bobek,“ namítnu.

(Oranžové blues, str. 78)

4. 2 Království za botu

Lenka Lanczová tento román vydala v roce 1995. Hned na samém začátku autorka naznačuje, že hlavní hrdinka žije v neúplné rodině, neboť jí umřela matka. Nemá obyčejné starosti jako její vrstevnice. Stará se společně s tátou o chod domácnosti. Od toho se poté odvíjí další děj. Otec se rozhodne podruhé oženit. Přivede tím Báře domů nejen novou macechu, ale i sestru. Změní tím celý její dosavadní život. Bára se proti tomu bouří, nesnáší se jak s macechou Pavlou, tak s její dcerou Denisou. Oběma autorka přisoudila velmi kladnou roli. Obě jsou hodné a snášenlivé a s Bárou mají velkou trpělivost. Ta jim dělá samé naschvály a vyvolává zbytečné konflikty. Nezdařená láska k Mikymu, který Báru se svými kamarády znásilní a tím jí způsobí trauma a strach z nechtěného těhotenství, to je další problém, který autorka před šestnáctiletou Bárou postavila. Nakonec všechno dobře dopadne díky Ondrovi, jenž má na Báru ten správný vliv. Nová láska ji změní ve vztahu k nové rodině i k přístupu ke škole.

Autorka staví hlavní hrdinku před spoustu problémů a nechá čtenářky posoudit a pozorovat, kterak si s nimi Bára poradí. Celý děj je postaven na motivu, kterým je druhá svatba Bářina otce, nová matka (Pavla) a nevlastní sestra. Soužití všech v malém bytě je pro dívku problémem, ale hlavně autorka popisuje, co se stane, když si hlavní hrdinka najednou musí zvykat na jinou dívku ve svém teritoriu. Přicházejí různé emoce od nenávisti, zášti po závist tak velkou, že Báru připraví o všechny kamarády z ulice. Postupně se Bára začíná měnit a nakonec si s „macechou“ i její dcerou porozumí. Mimo hlavní motiv se v knize vyskytují dílčí příběhy. Jedním z nich je Bářino znásilnění a následná obava z nechtěného těhotenství.

*„Pánové, někdy i obyčejná menstruace může být i tím nejcennějším dárečkem!!!
V jediné vteřině si uvědomím, jak rapidně se tím mění můj život, černé myšlenky
mě opouštějí kanálem s tou trochou krve. Díky, díky! Byla jsem pitomá a
za hloupost se platí, nemohu uvěřit, že z toho všeho vyjdu lacino. Lacino?! A co*

duševní muka, kterých jsem si užila dost a dost? Ano, zas tak laciné to není."
(Království za botu, str. 145)

I tento příběh dívku nějakým způsobem poznamená a změní ji ve vztahu k sobě, k Pavle i k její dceři.

„Sedím zatím na dekleu záchodu a stále se mnou cuká úlevný smích. Slámovka se náhle podívá na balík vložek, který svírám v náruči jako svátost, pak na mě mrkne a řekne: „Tuším, že ses právě uzdravila z těžké nemoci.“ Nesjedu ji, co jí je do toho, má pravdu, a já jsem povznesená nad takové všednosti, jako jsou hádky s vlastním či nevlastním příbuzenstvem, dokonce odpovím: „Právě teď.“

„To je dobře, Barboro,“ podotkne.

„Já vím. A...tátovi o mé nemoci neříkejte, jo?“

„Neřeknu,“ slíbí a zvedne dva prsty pravé ruky k přísaze.“

(Království za botu, str. 146)

Knihy má vedle hlavního děje i několik menších příběhů. Hned na začátku románu vypráví Bářina kamarádka Petra, jak měli předešlý večer doma veselo, protože její o rok starší sestra Martina zjistila, že je těhotná. Bára jí to přeje, protože se Martina vždy před děvčaty vytahovala, že se jí nemůže nic stát, že není malé dítě jako ony.

Důležitou roli v Bářině životě hraje kluk Ondřej, který má velice neobvyklou zálibu. Jeho koníčkem je jachting. Bára o tomto sportu nic neví, ale protože Ondra je milý, sympatický kluk, snaží se, aby si z jeho vyprávění zapamatovala co nejvíce. Na Ondrovi Báře velmi záleží a on je také jednou z příčin Bářiny změny názoru na domácí uspořádání. Díky Ondrovi Bára změní názor na Pavlu i Denisu a začne se jí doma líbit. Konečně uzná tátovu náklonnost k Pavle a přijme ji za náhradní matku a Denisu za nevlastní sestru.

Hlavní hrdinka Bára je veselá šestnáctiletá dívka, kterou v raném dospívání poznamenala náhlá smrt matky. Od té doby má na starosti chod celé domácnosti. Její jednání je občas zbrklé, někdy zlomyslné a škodolibé, zvláště ve vztahu k maceše a její dceři. Spisovatelka popisuje Báru jako chápavou, přátelskou, ale i hádavou a kritickou k ostatním. V knize ji několikrát nazývá „*pubertáčkou*.“

Snaží se opravdově vylíčit psychické stavy dospívajících dívek, kdy smích znenadání vystřídá pláč a rodiče postrádají tu správnou autoritu. Ve škole patří Bára mezi úspěšnější studentky, je zdravě sebevědomá, nesnaží se o splnění nesplnitelných přání a tužeb.

Román je rozdělen do třinácti kapitol, přičemž každá z nich je označena číslicí. Kapitoly na sebe volně navazují. Próza je napsaná v ich – formě. Vypravěčkou je hlavní hrdinka Bára, která navštěvuje střední odborné učiliště - obor dámská krejčová. Kniha je proto obohacena o termíny a pasáže z tohoto oboru.

„Látku stříháme co nejúspornějším způsobem, pokud to dovolí její vzor a druh. Rozstříhneme ji na tři díly, každý je dlouhý jako délka sukně plus deset centimetrů. Položíme je přesně na sebe a látku složíme napůl, pevnými okraji k sobě. Polovinu obvodu pasu dělíme počtem dílů, například obvod pasu je šedesát cm, polovina třicet děleno šesti rovná se pět cm. Od pravého spodního rohu látky naměříme směrem nahoru 1 cm na švy a vyznačíme. Od označeného bodu směrem nahoru vyznačíme výsledek výpočtu, 5 cm, a ještě směrem nahoru 2 cm na švy.“

(Království za botu, str. 159)

Po stránce jazykové v knize najdeme výrazy z nespisovného jazyka (*fuchtle, dobrej, přemejšlel, vodjel, frmol, Slámovka*). Dále jsou zde zastoupeny výrazy z okruhu mluvy mládeže a studentského slangu (*ahojte, nejsem zrovna v balíku, stojím si na vedení, třída řve smíchy, koupila trojku, tlustý sklo, nakecat, trapnit, píchnout s něčím*). Autorka mimo jiné také použila zastaralý výraz (*pimprlata*) a výrazy expresivní (*škatule* – ve smyslu starší nehezká žena, *táhni* – ve smyslu odejdi). Užití výrazů expresivních, mluvy mládeže a studentského slangu je pochopitelné, protože se autorka tímto snaží přiblížit čtenářkám a dospívajícím děvčatům.

4. 3 Počkej na mě, Radko!

Prvotina spisovatelky Lenky Lanczové vyšla v roce 1992. Autorka vypráví příběh o Radce Stachové, šestnáctileté studentce obchodní akademie, která se svojí rodinou žije v malém městě Račicích nedaleko Bakova. Společně se sousedy Máchovými, s kterými neustále soupeří, patří mezi račickou honoraci.

„Naše rodiny bydlí vedle sebe a dlouhá léta spolu soupeří. Hlavně matky. Kdo má skvělejší vilu, byt, vybavení, zahradu, chytřejší děti... Já se mamce směji, ale na druhou stranu je fakt, že nechci, aby Kája měla něco lepšího než já.“ (Počkej na mě, Radko!, str. 7)

Radčino chování je silně ovlivněno výchovou matky, která se z ní snaží mít samolibou, rozmazlenou, nad ostatní povýšenou dívku. Radka taková opravdu je. Nesnáší se se spolužačkami ve škole, ani se spolubydlícími na internátě. Na oslavě jejich šestnáctých narozenin se nečekaně objeví nezvaný host, který se k Radce chová naprosto jiným způsobem. Nepřesvědčuje ji o její kráse, jako bratrovi spolužáci a kamarádi. Jeho chování na ni působí neomalene a nevychovaně, musí však na něj stále myslet. Později se Radka dozví, že to byl Pavel Král, největší výtržník a vyvrhel z Račic. Postupně o něm získává více informací a dozvídá se, že Pavel byl spolužákem jejího bratra Tomáše a souseda Vojty na gymnáziu, kde byl neprávem obviněn s krádeže peněz. Pavel je čestný, charakterní člověk, neprávem považovaný za vyvrhele.

Pod jeho vlivem se Radka mění. Dokonce jde proti svým rodičům. Požaduje po bratrovi, aby se s Vojtou přiznali ke krádeži peněz. Na Silvestra umírá Pavlovi babička. Radka se mu snaží být oporou a stráví poslední večer v roce u něj doma. Tam ji objeví její rodiče a zakáží jí se s Pavlem stýkat. Zvrat přijde poté, co dívka zjistí, že má na pokožce hlavy ekzém. Je hospitalizovaná v nemocnici. Přijde o své krásné dlouhé vlasy, odmítá s kýmkoli mluvit a nechce nikoho vidět. Nakonec si uvědomí, že krása není všechno, a poté, co opustí nemocnici, se

s milým usmíří. Na konci románu se pár vzájemně ujišťuje o své věrnosti a slibují si, že na sebe počkají, neboť Pavel nastupuje na vojnu.

V této knize se autorka pokusila zachytit proměnu charakteru dospívající dívky pod vlivem první velké lásky. Radka je na začátku představena jako samolibá, zhýčkaná, rozmazlená dívka, vychovávaná a utvrzovaná ve své výjimečnosti. Je zvyklá slyšet od bratrových spolužáků z gymnázia, že je krásná. „Jsem hezčí než Kája, leč kluků mám méně. Řekla bych, že hlavně proto, že Karolína má vyvinutou postavu. Přebujelá ňadra. Vypadá na osmnáct a všichni po ní šílí, jen ji někde zahlédnou. Já jsem vyšší, štíhlejší, spíš sportovní postavy. Sportovat doopravdy umím. Kája je proti mně neohrabaná a pomalá, nemá rytmus.“

„Když jsem u těch vlastností. Jsem hezká, nosím dlouhé pěstěné vlasy, na které jsem právem pyšná, bojím se intru, štítím se pavouků a myši. Jsem závistivá, miluju Jona Bon Jovi a jeho písničky, věčně zapomínám kapesník a ve škole se učím na jedničky.“

(Počkej na mě, Radko!, str. 7)

Jakmile však potká Pavla Krále, svoji první velkou lásku, dochází u ní ke změně osobnosti a hodnot. Pavel je velmi odlišný od jiných chlapců, s kterými se Radka do té doby stýkala. Nemá žádné rodinné zázemí, je neprávem obviněný z krádeže peněz i jiných přečinů. V Račicích se o něm mluví jako o rváči, osamoceném outsiderovi. Je těžce zkoušený životem a ve všem musí spoléhat sám na sebe.

Pavel je ve skutečnosti, jak Radka poznává, charakterní, starostlivý a ohleduplný. Snaží se dívku přesvědčit o tom, aby změnila své životní hodnoty. Vyčítá jí její způsob života a odsuzuje Radku, její rodinu i Máchovy.

„Jenže seš snob,“ dodal posměšně. „A já snoby nenávidím.“

„A proto je mlátíš na setkání!“

„Správně,“ zasmál se a vyskočil na nohy.

(Počkej na mě, Radko!, str. 51)

„Tohle slovo se k tobě nehodí, princezno,“ posmíval se mi. „Jinak tě můžu uklidnit. Jsou to kecy. Kecy jako všechno ostatní. Drby, které roztrubujou snobi

jako jsi ty a ta tvoje sebranka. Hošíčci a děvčátka z lepších rodin. Studenti se zazobanejmá foťříkama. Je mi z vás na zvracení!" (Počkej na mě, Radko, str. 51)

Nakonec Radka přehodnotí své životní postoje.

René Ditmar uvádí: „Takový předem stanovený pevný autorský záměr se silnými výchovnými prvky s sebou ale nese nebezpečí násilného naplňování daného schématu. Nevyhnula se mu ani autorka. Rozestavila si postavy a přidělila jim role, z nichž není úniku. Občas to působí křečovitě...”

(Zlatý máj, 1993)

Autorka Radku popsala takto, aby mohla být postupně provedena změna jejího chování a charakteru.

René Ditmar dále uvádí: „Radka se hned na prvních stránkách představí jako samolibá, rozmazlená, nad ostatní povznesená a značně nesnášenlivá dívka, které tyto vlastnosti vnucuje především její matka, patřící k maloměstské honoraci. To je výchozí situace dívčího románu, který se pokouší na dalších stránkách čtenářkám ukázat i dokázat, jak se pod vlivem událostí, ale hlavně nekompromisního a nespravedlivě pošpiněného Pavla Krále – který se o Radku velmi netradičním způsobem uchází – tyto špatné vlastnosti proměňují, až se nakonec z Radky stává správná a charakterní dívka, na kterou se dá spolehnout.”

(Nové knihy, 1993)

V knize se kromě hlavního motivu Radčiny proměny objevují i dílčí příběhy. Jako například noční výprava hlavní hrdinky a její kamarádky Karolíny na hřbitov, aby dokázaly svoji odvahu.

„Kupodivu zmlkla a podle funění jsem poznala, že se shýbla a skutečně hledá. Konečně jsem o krabičku zavadila konečky prstů. V tu chvíli se Karolína rozvřeštěla ještě děsivěji, takže jsem kvůli ní rozsypala všechny zápalky po zemi. Třesoucí se rukou jsem dvě zlomila, než se mi podařilo třetí rozškrknout.“

„Spatřila jsem bledou Káju třímající v ruce kost. Zírala na ni a řvala jako smyslů zbavená. Asi jí v té tmě nahmatala na zemi ve snaze najít zápalky. Vyrasila jsem ji tu ohavnost z ruky a rychle připálila další sirku, abychom se neocitly ve tmě.”
(Počkej na mě, Radko!, str. 20)

Markéta Kuthanová se ve své diplomové práci (2004, str. 72) vyjadřuje k této příhodě takto: „Příklad vypovídá mnohé o autorčině spisovatelském umění: čtenář dopředu očekává průběh i konec hřbitovní historky, patřící již téměř automaticky do fabulační výstavby pokleslé literatury, navíc motiv osoby držící kost posouvá tuto epizodu spíše do roviny grotesky až parodie, jistě však bez záměru autorky.”

Kniha je rozdělena do deseti kapitol, které na sebe volně navazují. Každá kapitola je označena římskou číslicí. Román je napsán ich-formou, vypravěčkou je hlavní hrdinka Radka. Hlavní hrdinka používá kromě nespisovné češtiny (*bába, strejdánek, trajdat, srágorka, fintit, divnej, mladýho, kulturáku*) ještě studentský slang (*intr, základka, pakárna, honit si triko*) a expresivní výrazy (*rozvřeštěla*). Autorka se snaží do role moralisty, který neustále napomíná Radku, aby mluvila spisovně, zasadit paní Stachovou, matku hlavní hrdinky, která jí často tyto výrazy vytýká. Chce, aby Radka byla vždy ve všem nejlepší a pravá dáma. Proto se jí některé dívčí výrazy nelíbí. Tato kniha měla u čtenářek velký ohlas, proto se autorka rozhodla pokračovat v daném tématu a vznikla trilogie *Podej mi ruku, Radko!* a *Pojď se mnou, Radko!*

4. 4 Podej mi ruku, Radko!

Druhá část úspěšné trilogie spisovatelky Lenky Lanczové vyšla v roce 1999 a volně navazuje na první díl Počkej na mě, Radko! Ve druhém díle se opět navracíme do Račic, kde žije skoro sedmnáctiletá Radka Stachová se svojí rodinou. Její milý Pavel je na vojně v Tachově a Radka se těší, až za ním pojedou na přísahu. Rodiče jí vztah s Pavlem neschvalují, ale ona je přes veškeré snahy a připomínky svých rodičů rozhodnuta na svého milého rok počkat. Po neshodách s ředitelkou internátu je Radka vyloučena a donucena denně dojíždět. Do školy přišla nová spolužačka Samanta, která je míšenka. Radka se s ní natruc spolužačkám začne přátelit. Samanta ji zavede mezi svou rodinu vlastníci pochybnou hospodu, která se jmenuje U Negra. V tomto prostředí tráví Radka se Samantou čas do odjezdu autobusu. Schází se zde pochybní lidé různých národností a otec Samanty využívá dceru i Radku jako volavku na zákazníky. Ti okouzlení mladými krásnými dívkami potom více konzumují. Dlouhou dobu trvá, než Radka zjistí, co je Samanta zač. Pozve ji domů a seznámí s rodiči. Samanta pak ještě několikrát bez ohlášení přijede i se svými kumpány. Je zvláštní, že se u Stachů vždy po Samantině návštěvě něco ztratí, buď peníze, nebo tátův holicí strojek. Vždy nadělají nějakou škodu.

Autorka se v této knize zabývá problémem rasismu. Když Samanta poprvé přijde do školy, nastane problém. Nikdo si s ní nechce sednout do jedné lavice.

„Já s ní neseďm!“ ozvala se rychle Vaňková.

„Ne?“ Hamtalovi naskočily krůpěje potu na čele. „No...Tak ke Stachové půjde Kroupová a Perrézová se posadí k Minářové a už nechci...“

„Ke mně ne,“ vzbouřila se Minářová.

„Ale děvčata!“ rozhodil Hamtal rukama. „Perrézová si musí někam sednout!“

„Ke mně ne,“ opakovala Minářová zarputile.

„Proč by...“

Za Minářovou, Vaňkovou, Hanu a všechny ostatní odpověděl Mikšíček: „Protože je barevná.“ (Podej mi ruku, Radko!, str. 19)

Z ukázky je vidět, že žádná se spolužaček si nechce z důvodu rasismu sednout s novou spolužačkou Samantou. Spisovatelka používá i vulgárních výrazů ve spojitosti s rasovou nesnášenlivostí.

„Jaká je?“ zeptala se zvědavě.

„Kdo?“

„No ta... černá huba.“

Podívala jsem se na Blaženu, na její růžový a uhrovitý obličej.

„Samanta?“

„Jo. Se ti divíme, Radko, že s ní sedíš.“

(Podej mi ruku, Radko!, str. 21)

Stachovi se začnou častěji stýkat s Douchovými, paní Kamila je spolužačka paní Stachové. Douchovi mají syna Erika, který je studentem medicíny a Radčině matce se velmi líbí. Radka o něm nechce prvně ani slyšet, ale na společné dovolené ve Španělsku se skamarádí. Radka stále častěji přestává myslet na Pavla a tráví veškerý svůj volný čas s Erikem. Z kamarádkého vztahu se po Radčiných narozeninách vyklubala láska. Radka zapomíná na Pavla a plně se odevzdává Erikovi. Jednoho večera Erik doprovází Radku domů a před domem ji políbí. Pavel to vidí a rozchází se s ní. Hlavní hrdinka je momentálně šťastná a nezajímá se o předchozího partnera.

„Mockrát mě napadlo, že Pavel byl fakticky jen obyčejný kluk, kdežto Erik je princ, o jakém sní každá holka. Krásný princ na bílém koni, jenž mě odveze do růžového království. Připadalo mi, že všechno související s Pavlem se událo před dávnými lety. Nevzpomínala jsem ve zlém. Vůbec ne. Zkrátka jako na něco příjemného, co jsem kdysi prožila.“

(Podej mi ruku, Radko!, str. 168)

Radka hodně rychle zapomněla na Pavla i na slib, který mu před tím, než šel na vojnu, dala. Začala se stýkat s Erikem, který jí nabídl život v luxusním prostředí, chodili spolu do kina a drahých restaurací, jezdili na výlety autem.

Imponovalo jí i jeho galantní chování. Hlavní hrdinka byla svou matkou vychovávána k tomu, že vždy za každé situace musí být ve všem nejlepší. Týkalo se to nejen chování, ale i oblékání a luxusních věcí. Radka měla vždycky všechny módní výstřelky, dost peněz a vždy všeho dostatek. Její rodina patří totiž mezi smetánku Račic a ona má být, podle své matky, krásná princezna, která se přece nezahodí jen tak s někým, natož z největším výtržníkem a vyvrhelem z Račic, Pavlem Králem. Matka Radky její rozchod s Pavlem uvítala. Považovala studenta medicíny Erika z doktorské rodiny, jehož otec je bohatý docent medicíny a vlastník soukromé porodnicko-gynekologické kliniky, za vhodnou partii pro svou dokonalou dceru Radku. Proto Radce Erika v podstatě nutí a nenápadně podstrkuje v podobě společné dovolené ve Španělsku a organizací společenských návštěv mezi Stachovými a Douchovými. Paní Stachová dokázala Radku za pár měsíců tak změnit, že zapoměla nejen na Pavla, ale i na společné zážitky a rozmluvy, kdy jí Pavel vštěpoval, že by neměla být tak sobecká a namyšlená, že krása není všechno a že by měla myslet i na ostatní nejen na sebe.

Pavel jejich rozchod nese špatně. Trvalo mu dlouho, než začal Radce věřit, že na něj opravdu počká a ona ho vzápětí takhle strašně zklame. Pavel se opije a stráví noc ve vězení. Po pár měsících v Erikově společnosti Radka pomalu zjišťuje, že i když je Erik krásný a má slušné chování, není to ta pravá láska. Nakonec ho přistihne, jak se miluje s jinou ženou, a vztah s ním ukončí. Na Vánoce přepadne Radku deprese ze samoty, cítí, že Pavlovi ublížila, a hořce toho lituje. Kamarádka Karolína vidí, jak se Radka trápí a přemluví ji, aby s ní šla na půlnoční mši. Tam se Radka setkává s Pavlem a dojde k usmíření poté, co jí Pavel řekne: „*Podej mi ruku, Radko!*“

(*Podej mi ruku, Radko!*, str. 206)

Radka se změnila, už není tak povrchní a namyšlená. Pavel ji změnil k lepšímu, ale sotva se zamilovala do Erika, který je ze stejné společenské vrstvy, stala se z ní opět samolibá, povrchní a nesnesitelná holka, která opovrhne všemi, kromě bohatých lidí. K hlavní proměně hrdinky došlo na dovolené ve Španělsku. Zájem kluků o ni jí zvyšoval sebevědomí. Kožní ekzém, který se u ní projevil už

měla skoro zahojený, vlasy dorostlé a vrátila se jí její přirozená barva vlasů. O kožní nemoci, již trpí hlavní hrdinka, se čtenář dozví v prvním díle trilogie (Počkej na mě, Radko!) Autorka tento motiv použila zřejmě proto, aby čtenářkám dokázala, že i dokonalých lidí, alespoň tak Radku v prvním díle popsala, se týkají nemoci i běžné problémy.

Matka ji neustále ujišťuje o tom, že je krásná a Erik chválou též nešetří. Není divu, že hlavní hrdinka takovému nátlaku postupně podléhá.

„Je docela fajn vědět, že se líbím. Nadnáší to. Hřeje. Těší. Blaží. Fakt! A vůbec slib daný Pavlovi ničím neporušuji! Čekám na něho, jsem mu věrná. Ovšem čekat a čekat je rozdíl, nejsem přece jeptiška v izolaci! Líbím se, vím to, tak proč se nebavit? Mláďa a krása se dá využít i takhle.“

(Podej mi ruku, Radko!, str. 94)

„Seděla jsem v jídelně s ještě mokkými vlasy sčesanými dozadu, vědoma si svých půvabů víc než kdy jindy. Vždycky jsem o sobě měla vysoké mínění, podle Pavla zbytečně velké, a teď se ještě zvětšilo a upevnilo.“

(Podej mi ruku, Radko!, str. 94)

Radka je veselá sedmnáctiletá dívka, která je poznamenána výchovou rodičů. Matka ji vychovává v duchu jedinečnosti. Poněvadž v prvním díle došlo k proměně Radčina charakteru na základě Pavlova vlivu, v druhém díle se Radka projevuje zpočátku trochu opatrněji. Její záporné charakterové vlastnosti jsou částečně odsunuty do pozadí. Po rozchodu s Pavlem a ve vztahu s Erikem se Radce navrácí znovu její sebevědomí a sebejistota ve vystupování.

Román je psán ich-formou. Vypravěčkou je hlavní hrdinka Radka. Kniha je rozdělena do osmi kapitol, které na sebe volně navazují a každá kapitola je označena číslicí. Součástí příběhu jsou dopisy, které si vyměňuje hlavní hrdinka se svým milým, který je na vojně. Radka je vychovávána k tomu, aby byla ve všech směrech dokonalá. Ve společnosti dospělých se tudíž vyjadřuje spisovnou češtinou. Mezi vrstevníky však používá i nespisovné a slangové výrazy. (*černá huba* – vulgární výraz pro černošku, *baba*, *flinkat*, *pajzl*, *intr*).

4. 5 Pojd' se mnou, Radko!

Třetí a zároveň poslední část trilogie spisovatelky Lenky Lanczové nás tentokrát zavede za skoro dospělou Radkou, která si právě dělá řidičský průkaz. Ve škole ji čeká maturita a v osobním životě je bez partnera, neboť z usmíření, kterým končil předchozí díl, se stal kamarádský vztah. Pavel se po návratu z vojny přestěhoval z Račic do Bakova. Radka dennodenně dojíždí do Bakova do školy a krátí si chvíle do odjezdu autobusu v čítárně místní knihovny, kde potkává sympatického Matěje. Matěj studuje vysokou školu, obor matematika, fyzika. Jeho koníčkem je astronomie, sci-fi a dokonce sám píše sci-fi povídky a doufá, že mu jednou vyjdou knižně. Radka je Matějem okouzlena, je hodný, hezký a má zajímavého koníčka. Radka svého nového přítele seznámí se svojí kamarádkou Karolínou a s jejím přítelem Ondrou a společně podnikají výlety a chodí do kina. Na několika společných akcích se náhodně potkají s Pavlem, který si mezitím našel přítelkyni Katku. Radka špatně nese, že má Pavel jinou a snaží se ji před ostatními shodit. Pavel se však své přítelkyně zastává.

„Vesmír, velkej třesk, černý díry...“ Katka zvedne ruce nad hlavu. „Vzdávám se. Tomu vůbec nehovím.“ Popuzeně se na ni obrátím. „Ani nepředpokládáme, že by na učňáku chtěli po budoucích prodavačích tolik inteligence!“

„Jediný Pavel pochopí, o co jde, protože mu ztuhnou rysy a sejme mě v témže duchu: „Budoucí prodavači možná nerozumí teorii relativity, ale zato mají spoustu jiných vlastností, který by jim měli mnozí z těch inteligentů honosících se tituly závidět! Například docela obyčejnou věrnost. Nebo spolehlivost!“

(Pojd' se mnou, Radko!, str. 134)

Radka se za své chování stydí, ale i když má přítele Matěje, nemůže na Pavla zapomenout. Hlavní hrdinka se připravuje na maturitu, za řidičský průkaz dostává od svých rodičů krásné nové auto, kterého si moc neváží, protože se jí ho podaří několikrát nabourat a odřít. Po posledním zvonění, kde se Radka posilní

alkoholem a usmíří se se spolužačkami, zjistí, že se nemá jak dostat domů. Rozhodne se jet stopem. Na silnici ve směru na Račice si však stopne Pavla. Dojde mezi nimi ke vzácnému souznění a konečně proběhne i rozhovor o minulosti.

Radka odmaturuje bez sebemenších problémů a připravuje se na přijímací zkoušky na vysokou školu. Na některé zkoušky ji doprovází otec, na ústní pohovor do Brna však musí jet sama. Na autobusovém nádraží v Bakově potká Pavla a ten ji do Brna odveze. Stráví spolu příjemný den a posílí to jejich kamarádský vztah. S kamarádkou Karolínou dělá Radka plány na prázdniny. Rozhodnou se, že pojedou se svými chlapci k moři. Vyberou si Španělsko. Dovolená v zahraničí se stane nakonec pro Radku klíčovou. Matěj, který neví, jaká je mezi Pavlem a Radkou minulost, pozve Pavla i Katku s nimi do Španělska.

Matěj je jedináček a Radce se nelíbí některé jeho zvyky. Poznává hlavně, že je hrozně líný a nesamostatný. Je také značně nepraktický a pro normální život nepoužitelný. To se stane velkou překážkou mezi Radkou a Matějem a na dovolené ve Španělsku se tento problém ještě více prohloubí.

„Neříkal jsem to?” řekne Matěj. „Dlouhej klacek, a je to.“

„Coby teoretik nejsi špatnej,” usměje se Ondra.

„Ale v praxi úplně neschopnej!” obviním ho.

Zůstane civět jak čerstvě vyloupaný banán.“ (Pojď se mnou, Radko!, str.274)

V konfrontaci s Pavlem, který je velice samostatný a zvyklý starat se sám o sebe, Matěj přichází o Radčiny sympatie. Radka se s Pavlem navzájem neustále dohadují, ale jiskří to mezi nimi. Na konci dovolené poté, co Radka definitivně odmítne spát s Matějem, stráví na pláži milostnou noc s Pavlem. Druhý den hlavní hrdinka neví, na čem s Pavlem je. Jestli se jí jen tímto způsobem nemstí za Erika. Vše se mezi nimi vyjasní. Na hraničním přechodu se Radka rozejde s Matějem a odjíždí s Pavlem. Jejich příběh dopadne dobře. Nakonec to spolu znovu zkusí. Na závěr příběhu vyjádří hlavní hrdinka touhu, aby jí to s Pavlem vyšlo a jejich vztah vydržel přes Radčinu vysokou školu, pokud se na ni dostane.

„Program na prázdniny promyslíme do detailů. Co bude po nich...? No, uvidíme. Pokud mě doma čeká zpráva o přijetí na vysokou školu, rozdělí nás dálka a naše chození bude víkendové. I když si to nahlas nechci přiznat, abych sobě i Pavlovi nezkazila náladu, v duchu se toho bojím. Čeká mě nový způsob života, nové město, noví lidé... Pokud ta zpráva bude záporná, půjdu do Brna na státní jazykovku a za rok se o vejšku pokusím znovu. Takže ... tytéž obavy v bledě modrém a vidina společného života posunutá o další rok! Blbost, proč se bát?! Není důvod! Zvládneme to. Určitě!!!“

(Pojď se mnou, Radko!, str. 348)

Jedním z příběhů, který probíhá jakoby v pozadí knihy v prvních dvou dílech, vystupuje ve třetím díle na povrch více, je život Radčina bratra Tomáše. Zatímco v knize Počkej na mě, Radko! je bratr hlavní hrdinky brán jako jedna z postav, ve druhém díle Podej mi ruku, Radko! už má postava Radčina bratra Tomáše větší prostor a konečně ve třetím díle Pojď se mnou, Radko! zasahuje bratr Tomáš výrazněji do děje, má velký podíl na Radčině návratu k Pavlovi. Po maturitě se Tomáš bouří proti rodičovské vůli, chtějí, aby šel na vysokou školu, a stane se z něj pracovník u Českých drah ve Veselí nad Lužnicí. V práci si najde i dívku, která rodičům nevyhovuje svým postavením i vzděláním. Po maturitě Tomáš odchází na vojnu a jezdí domů velmi sporadicky. Když přijede na dovolenku, sdělí rodičům, že se musí ženit, protože je Petra v jiném stavu. Požádá rodiče o peníze, ti mu pomoc odmítnou a od svatby ho odrazují. Jediná Radka stojí při svém bratrovi. Začíná se měnit jejich sourozenecký vztah, od pubertální nesnášenlivosti a opovrhování sebou, po dospělý vztah a podporu mezi sourozenci.

„Nečekám, co mi odpoví, vyběhnu za Tomem. Dostihnu ho, jak nasedá do škodovky. „Tomáši! Počkej!“ Pohlédne na mě a v očích mu nevidím zlost, nýbrž smutek. „Tome, vezmi si mou Corsu. „Na okamžik není schopen slova. „Ne, to nejde.“ „Ty ji potřebuješ víc než já. Stejně s ní neumím jezdit, na to, abych ji otloukala o sloupy a odpadáky, je jí škoda.“
„Jsi hodná,“ uzná s neveselým kukučem, „ale vzít si ji nemůžu. Vykašli se na to! Ty mi na svatbu přijdeš, ne?“ „Tutově,“ přislíbím. (Pojď se mnou, Radko!, str. 146 – 147)

Radka slíbí, jako jediná z rodiny, účast na jeho svatbě. Při cestě zpět veze Tomáš sestru do Bakova na rande a po cestě se mu rozbije auto. Zkouší různé servisy, ale nakonec musí vyhledat pomoc u Pavla Krále (ten pracuje jako automechanik). Bojí se za ním jít sám, přece jen byli nepřátelé. Vše nakonec dobře dopadne, Pavel pomůže a za jeho pomoc ho Tomáš pozve na svatbu za svědka. Tento moment mně připadá od autorky vyřešený trochu nerealisticky, i když je pro román klíčový. Z dvou tak velkých nepřátel se obratem nemohou stát zas tak velcí přátelé. Na svatbě se Pavel potká s Radkou a proběhne mezi nimi intimní rozhovor. Autorka zde také nechá hlavní hrdinku bilancovat a přemýšlet nad ironií osudu, kdy rodiče neprijdou na svatbu jediného syna, neboť nesouhlasí s jeho ženitbou. Za svědka mu jde jeho někdejší nepřítel Pavel Král, který je podle paní Stachové račický vyvrhel a rváč.

„Pavel jde Tomovi za svědka?! To snad není možný...“
Pokrčím rameny. „Všechno je naruby. Naši dřepí doma, protože se nesmířili se skutečností, že brácha vyrostl, je dospělej a svéprávněj a má nárok na vlastní život, za svědka mu jde někdejší úhlavní nepřítel...“
„Zatímco jeho někdejší největší kámoš sedí ve vazbě,“ doplní Karolína hořce. (Pojď se mnou, Radko!, str. 191)

Tomášovo jednání a jeho svatba ovlivnila i Radčin příští osud, proto se o Tomášovi zmiňují. Na této svatbě je totiž vyřčena myšlenka, že by se měl Pavel k Radce vrátit a od této chvíle k tomu pomalu autorka začíná směřovat. Do té

doby spisovatelka nenaznačuje, že by tato možnost mohla někdy nastat. Je to první náznak toho, jak celý příběh dopadne.

Postupná změna chování a charakteru hlavní hrdinky pod vlivem Pavla i Matěje, je asi jeden z nejdůležitějších motivů této trilogie. Z namyšlené, do sebe zahleděné dívky, která je vychovávána k tomu být za každé situace ve všem nejlepší, se stane dívka s realistickým pohledem na svět, která nepreferuje jen sebe, ale dokáže být citlivá i k problémům ostatních. Hlavní myšlenkou Radčiny proměny je finální rozhodnutí, na které přišla vlivem špatné zkušenosti. Po neshodách rodičů, kdy se její matka psychicky zhroutí, dojde hlavní hrdinka k názoru, že každý žije svůj život za sebe. I když se jí snaží spousta lidí ovlivnit, stejně si svůj život musí každý zařídit podle svého. Může si názor vyslechnout, ale prožít život musí sama. Tuto zásadu se snaží pomocí hlavní hrdinky předat autorka čtenářkám.

„A... a co s tím budeš dělat?“

„Nic. Budu žít sama za sebe. Jsem jim vděčná za všechno, co pro mě udělali, měla jsem hezký dětství i dospívání, ale teď už jsem dospělá a na spoustu věcí se dívám jinak než dřív, najednou se ty vzory a hodnoty posunuly. I ty se musíš vymotat ze stínu rodiny, Kájo. Pavel na to přišel dávno. Vykašlat se na řeči, pomluvy, drby, žít podle svých ideálů, podle svých vlastních představ, nejlepšího svědomí.“
(Pojď se mnou, Radko!, str. 174)

Jedním z důležitých momentů, které také značně ovlivnil Radčinu proměnu a životní postoj, byl konfliktní vztah rodičů. Věčné hádky a matčiny problémy, dále tátova nová mladá sekretářka způsobily, že jejich vztah značně ochladl. Radka se ho pokouší slepovat pomocí vstupenek do divadla, které náhodně pošle matce jako od táty a naopak. Autorka se zde snaží naznačit dnes tak velmi diskutovaný problém rozvodovosti v rodinách. I když své hrdiny nenechá zajít tak daleko, jak rozvod bezesporu je, přesto se v knize i o této alternativě zmiňuje. Hlavní hrdinka najednou rychle dospěje, když se snaží udržet rodinu pohromadě a dojde k závěru, že spoléhat se může jen sama na sebe.

Můžeme klidně konstatovat, že autorka v druhém a třetím díle trilogie používá stejné výrazy, co se týče mluvy mládeže. I když je každý díl napsaný s mírným časovým odstupem, autorka striktně dodržuje své již zaběhnuté jazykové schéma. Jedině první díl Počkej na mě, Radko! se vymyká. Tím, že je to spisovatelčina prvotina, její styl v této knize není srovnatelný s její další tvorbou. Markantní rozdíl je vidět právě v obou pokračováních. Autorka sama říká: „Radku, jsem psala na pokračování, další díly vznikaly vždy s odstupem jednoho či více roků. Vznikly spontánně, to znamená, že jsem při psaní předešlého dílu neměla ani tušení, že napíšu ještě pokračování.” (internetové stránky spisovatelky Lenky Lanczové)

V knize Pojd' se mnou, Radko najdeme výrazy z oblasti studentského slangu, které by ale mohla autorka používat v hojnější míře, vzhledem k tomu, že je román zasazen do studentského prostředí. Hlavní hrdinka je studentkou posledního ročníku střední školy, její kamarádka Karolína též studuje střední školu a Matěj i Ondra, jejich chlapci, jsou vysokoškoláci (*šprtat, třeťák, matura, vejšku, gympl ... atd.*). V knize je zahrnut i odborný styl výkladový, když Matěj, jehož koníčkem je astronomie, vysvětluje Radce vzdálenosti mezi různými planetami. Vyskytují se zde cizí slova.

„Ale trošku z ruky, ne?” bavím se.

„Jak která,” směje se. „Nejbližší sousedky naší Mléčné dráhy jsou Magellanova mračna, Velké a Malé. Nejsou zas tak daleko, jenom 64 a 69 kiloparseků. Jsou ale menší než Mléčná dráha, my máme hmotnost 220 miliard Sluncí, zatímco Velké mračno 2 miliardy Sluncí a malé dokonce jenom 300 miliónů Sluncí. A nejsou ani moc hezký. Taková galaxie v souhvězdí Andromedy, to už je jiný kafe. Klasická spirální, krásná.“

(Pojd' se mnou, Radko!, str. 37)

V knize se také objevují výrazy z hovorové češtiny. Jde převážně o přetvořený tvar adjektiva, jehož koncovku hovorová čeština mění na –ej (*mladej,*

krásnej...atd.). Dalšími výrazy jsou např. *(bejt, dopatlám, Ježišmarjá, babu, slintat, nežvaň ...atd.)*.

Třetí díl je trochu chaotický. Okolnosti, za kterých se Radka setkává, jakoby náhodou s Pavlem, působí značně lacině. Scény jsou uměle vykonstruované a závěr knihy, a tím celého příběhu, budí dojem kýče. Autorka nechá svoji hrdinku celou knihu na pochybách a Pavla staví do pozice věčného oponenta Radčiných názorů. Neustále se s ní dohaduje. V závěru knihy dostává příběh možná až moc velký spád. Mezi hlavní hrdinkou a Pavlem Králem dojde až moc rychle k usmíření. Radka se rozejde s Matějem a okamžitě odjíždí s Pavlem. Závěr je trochu uspěchaný.

4. 6 Znamení Blíženců

První díl velmi úspěšné trilogie autorky Lenky Lanczové, vyšel v roce 1994, nikoliv jako první spisovatelčin román, i když byl napsán jako její prvotina. Autorka o něm sama říká: *"Svůj první román jsem napsala ve třinácti letech (Znamení Blíženců) a vedly mě k tomu zážitky z letního tábora, kde jsme měli skvělého instruktora, do kterého se zamilovaly všechny holky z tábora, ale neznamená to, že já jsem Eva a prožila jsem to tak, jak popisují v knize. Tenkrát to byl pokus o literaturu, ne román, a než se z toho stal skutečný román, uběhla spousta let a rukopis jsem mockrát přepracovala a modernizovala."* (oficiální internetové stránky spisovatelky Lenky Lanczové)

Jak autorka na svých internetových stránkách uvádí, patří tento román mezi její nejoblíbenější, proto se k tomuto tématu po letech vrací a píše druhý a třetí díl.

Knihy vypráví o čtrnáctileté Evě Veselé, která se s rodiči přestěhuje z Moravských Budějovic, což je malé město, do velkoměsta Bakova. Hlavní hrdinka přichází o kamarády a musí se sžívat s novým kolektivem a to není právě lehké. Její sourozenci, starší Jarmila, má v románu roli té průbojnější, otevřenější a sebevědomější dívky. Mnohdy vystupuje i jako poradce pro svou mladší sestru, i když mezi nimi probíhají klasické sesterské hádky a tahanice o oblečení a jiné věci. Mladší bráškové, dvojčata Petr a Pavel, jsou obyčejní živí kluci, jak se o nich autorka vyjadřuje. Matka Evy pracuje jako zdravotní sestra a otec je obchodním zástupcem pro sklárny v Bakově. Po přestěhování se tedy snaží Eva zapadnout do třídního kolektivu, ale protože je pěkná dívka a projeví o ní zájem třídní krasavec a Evin soused z paneláku Dušan, pocítí hlavně ze strany některých spolužaček prudkou nenávisť. Holky se proti ní spojí a snaží se ji shodit a dělají si z ní legraci na téma jejího předchozího bydliště a vesnického prostředí. Dušan se Evy zastane a sedne si s ní do jedné lavice. Tím však jen rozdmýchá oheň nenávisti spolužaček k ní.

„Třeba jsou vesničani líp vychovaní,“ přidala se Zora.

Krvavě jsem zčervenala. "Pubertáci, co chceš," řekla mi Radka s přehledem. „Neber si to, možná z toho i vyrostou.“

„Kolik ti je, prosím tě?“ zeptala se mne, myslím, Monika. „Čtrnáct“

„Já myslela, že šest,“ culila se. Narážela na mou pivoňkovou barvu ve tvářích. Místo abych se tvářila nad věci, zrudla jsem ještě víc. Ničily mne promyšleně, střílely přesně zacílené šípy, potvory!

„Dámy, vy nečtete červenou knihovnu,“ ozvala se Diana. „Jinak byste věděly, že na vesnicích jsou holky čistý, čestný a stydlivý.“

(Znamení Blíženců, str. 36 – 37)

Jediná, která se s Evou od začátku kamarádí, je Katka. Ta patří do party, v níž je i Dušan a ještě několik spolužáků a spolužaček. Vezmou Evu mezi sebe a snaží se jí ukázat lepší stránku života ve městě. Pomáhají hlavní hrdince překonat počáteční nezdary ve školním kolektivu. Naštěstí pro Evu se blíží konec školního roku a většina třídy se připravuje na skautský tábor, neboť skoro celá třída patří do skautského oddílu. Katka by Evu ráda vzala s sebou na tábor, ale až do poslední chvíle to vypadá, že Eva stráví letní prázdniny v Bakově. Nakonec se uvolní místo, poněvadž třídní „šprtka“ Zora musí do lázní a nechť své místo přenechá právě Evě.

Na vlakovém nádraží je měl čekat vedoucí skautů z Prahy a dopravit celý oddíl do skautského tábora Skalák. Po dlouhé době se objevil mladý kluk, tak okolo osmnácti, výrazně hezký, který na sebe poutal pozornost svým otrhaným zevnějškem a představil se jako Dick. Zavelel jim, aby nastoupily do vlaku, že jim má dělat doprovod na Skalák. Hned si všiml Evy a kvůli jejím dlouhým vlasům do pasu ji začal oslovovat vílo. Eva jeho pozornost ze začátku brala jako negativum. Docházelo mezi nimi ke slovním přestřelkám a k menším výměnám názoru, což opět vedlo k závisi Eviných spolužaček. Ty se předháněly v tom, aby upoutaly Dickovu pozornost. Těžce nesly, že projevil zájem právě o Evu. Tak utíkaly dny na táboře Skalák a nesmělá Eva zde pod vedením veselého sebevědomého Davida přeskočila svůj vlastní stín. Uvědomila si, že žije život sama za sebe a že částečně vystoupila ze stínu starší a sebevědomější sestry

Jarmily. Dick neboli David přesvědčuje Evu o tom, že je nejen přitažlivá pěkná dívka, ale navíc i chytrá a její podceňování a shazování sebe sama je naprosto zbytečné. V podstatě spolu soupeří, probíhá mezi nimi malá válka, kdy si navzájem dělají naschvály. Autorka pojmenovala jednu kapitolu přímo *Vyhlášení války*. Hlavní hrdinka prožívá na táboře spoustu zajímavých příhod. Mezi ně patří například stezka odvahy a také první pusa, kterou Eva dostane od Dicka na hřbitově, kudy daná táborová zkouška odvahy vede. Dalším příběhem je výlet na lodičce s Dušanem, který skončí málem Eviným vyloučením z tábora. Podaří se jim utopit loďku a zatímco Dušan plave pro pomoc, Evu zachrání starší kluci na motorkách a odvezou ji do chaty a tam ji opijí. Když zjistí, že je Evě pouhých čtrnáct let, odvezou ji blíž k táboru a sami ujedou. Jedním z důležitých momentů pro upevnění sebevědomí hlavní hrdinky je výhra v soutěži miss Skalák, a dále pochvala hlavního vedoucího za soutěž v tanci a rovněž druhé místo za masku havajské tanečnice na táborové maškarní diskotéce.

V románu je několik motivů, které jsou pro děj zcela zásadní. Autorka je vyzdvihuje a látku nevyužívá pouze pro první knihu trilogie, ale čerpá z ní i v dalších dílech. Velice zásadním motivem je znamení zvěrokruhu Blíženec, jak už napovídá fakt, že se toto slovo vyskytuje v názvu všech tří knih. Autorka se rozhodla, že její Eva a David budou oba ve znamení Blíženců. Navíc přisoudila jejich setkání a pozdějšímu sblížení magickou moc. Dickovi věštila z ruky stará cikánka a řekla mu, že se ožení s dívkou ve znamení Blíženců.

„Jarina se rozhodla být protivná. „Vy dva, kdy bude svatba?“

„Brzy, švagrová,“ nedal se Dick vyvést z míry. „Podle toho, jaký má Eva věno.“

„A co když já mám větší?“ rýpla si sestra.

„Kdy ses narodila?“ zeptal se jí zdánlivě mimo téma.

„Třináctého července. Proč?“ podivila se.

„Máš smůlu, jsi ve znamení Raka, ne? No vidíš, Raka si vzít nemůžu, i kdybys měla sebevětší.“ Uchichtl se dvojsmyslu. „Věno, samozřejmě.“

„Ale proč?“ Jarina se zdála vyjevená čím dál víc.

„Protože Dickovi cikánka předpověděla sňatek s dívkou Blížencem,“ vysvětlila jsem, abych ji ušetřila rozpaků.“

(Znamení Blíženců, str. 265)

Znamení zvěrokruhu Blíženci je v podstatě hlavním pojítkem mezi všemi díly. Je tedy hlavním motivem nejen prvního dílu, ale celé trilogie. Dick si na základě předpovědi cikánky hledá životní partnerku, a když na Skaláku pozná Evu, která se narodila též ve znamení Blíženců, vznikne kamarádství, z kterého se později stane láska.

Dalším motivem je proměna charakteru a vlastností hlavní hrdinky. Ta se z nejisté dívky bez valného mínění o svém vzhledu i o svých schopnostech postupně mění pod vlivem upovídaného a sebevědomého Dicka, v živější dívku, která se nebojí obhájit svůj názor, a vystoupit na obranu slabších.

Jedním z typických motivů dívčího románu je, že se jeho děj odehrává v létě a hlavní hrdinka prožívá letní prázdninovou lásku. V románu Znamení Blíženců Eva odjíždí na tábor, aby se lépe poznala se svými spolužáky a aby zažila spoustu dobrodružství. Nejen že našla Davida a v něm dobrého přítele a kamaráda, ale navíc zjistila, že ve čtrnácti letech je příliš mladá na to, aby s nějakým klukem chodila. Dušan, který jí neustále nadbíhal, ztratil na přitažlivosti v konkurenci se starším Dickem. Eva prožila pravou prázdninovou romantiku.

Eva je čtrnáctiletá dívka ze středostavovské rodiny, která si není jistá sama sebou, svým vzhledem, nemá valné mínění ani o svých schopnostech, nevěří si.

„Seznamuji se špatně, neumím se bavit, být vtipná, stydím se, trpím tisíci mindráky. Budou se smát na můj účet, pomlouvají mě, osočovat. Vesnická buхта ve městě.“

(Znamení Blíženců, str. 5)

V podstatě za to mohou rodiče i její postavení v rodině – není ani nejmladší obletované dítě, ani jedináček, navíc má starší sestru, které závidí – vzhled, vtip, oblibu ve společnosti, úspěchy u kluků... Eva je spíš tichá a klidná, zakřiknutá, žije ve stínu úspěšné sestry, navíc je zvyklá, že za ni rodiče, zvláště tedy otec, vše

zařídí. Ten vládne v rodině pevnou rukou, Eva je poslušná a bezproblémová. Teprve na letním táboře, kde je najednou sama za sebe, se postupně mění, především díky obletovanému Dickovi zjišťuje svou hodnotu.

Kniha je rozdělena do dvaceti sedmi kapitol, které na sebe volně navazují. Každá část má své jméno, autorka nazývá kapitoly podle jejich nejdůležitějších momentů. Jde vždy o jeden příběh, který posune děj směrem dopředu. Román je psán ich – formou, vypravěčkou je hlavní hrdinka Eva.

Autorka ve své knize používá spisovnou češtinu, ale z důvodu přiblížení k mladým lidem pomocí jazyka, se v knize vyskytuje hovorová čeština (*chcípł, kravál, vecpu, ta'ulda, vymázla, fúrie, furt, fóry, ksicht, gruntovat, ségra, spicha, tajtrlíkovat, frnkne*, aj.), studentský slang (*šprtka, výzo, vytáhl* – ve smyslu vyvolal k tabuli, *kámoše* aj.). Spisovatelka také používá přenesené významy slov (*vyhrabat se z postele, vymáznout odněkud, rejt do někoho, šoupnout něco někam* aj.). V hojné míře se v knize vyskytují přezdívky nejen členů učitelského sboru (Krajtovičová – *Krajta tygrovitá*, ředitel – *Golem*, Jelínek – *Jelen* atd.), ale i mezi hrdiny románu (Eva – *Vila*, David – *Dick* aj.).

Spisovatelka na otázku, kterou svoji knihu má nejraději, odpovídá takto: „Nejspíš Blížence – protože jsem s nimi vyrostla. Začala jsem je psát ve třinácti, mockrát přepracovávala a knižně se první díl objevil až v mých dvaceti devíti letech, takže za ty roky mi Eva, Dick a ostatní prostě přirostli víc k srdci.“(internetové stránky spisovatelky Lenky Lanczové)

4. 7 Panna nebo Blíženec

Druhý díl oblíbené trilogie nás zavádí na začátek nového školního roku. Hlavní hrdinka začne navštěvovat devátou třídu. Z bývalých spolužáků se sejde pouze polovina, ostatní z osmé třídy odešli do středních škol a učebních oborů. Je tedy přímo nutností spojit dvě třídy dohromady. Evě přibude hodně nových spolužáků a spolužaček. Eviny spolužačky otupily ostří svých jazyků a přestaly hlavní hrdinku napadat a špičkovat. Ojediné konflikty ovšem „novou“ Evu, která přes léto dospěla a přeskočila na táboře svůj stín, nemohou zaskočit. To však neplatí pro třídní „šprtka“ Zoru. Kvůli ní musela zůstat třetina třídy po škole. Eva s Katkou si to nechtějí nechat líbit a připraví pomstu. Napíší společně Zoře anonymní dopis se sprostým textem a podepíší ho jako „Tajný přítel.“ Spolužačka se z toho psychicky zhroutí. Dojde k vyšetřování, neboť si někdo ze spolužáků tento pseudonym vypůjčí a píše sprosté dopisy postupně všem členům učitelského sboru a celému dívčímu osazenstvu Eviny třídy. Když nakonec napíše řediteli, který poté na následky infarktu umírá, dostává třída ultimátum. Ještě jeden dopis a na konci roku nepojedou na tramp. Probíhá velké vyšetřování mezi žáky deváté třídy podle typu písma psacího stroje. Jako předloha jim slouží dopis napsaný Zoře, proto se stává hlavní podezřelou Eva. Tento dopis byl opravdu napsán na jejím psacím stroji. Eva je veřejně obviněna, třídní učitelka pozve do školy jejího otce. Evin otec je připraven se za svou dceru bít a dokázat její nevinu. To se mu nakonec podaří. Eva je zproštěna obvinění a dostane se jí omluvy před celou třídou. Pátrání po viníkovi pokračuje.

Jednoho dne Eva potká Přemka, se kterým se seznámila kdysi na nějaké oslavě. Ten ji pozve na rande. Protože se Eva cítí osamělá, když Dick dlouho nepíše, pozvání přijme. Místo smlouveného kina jí však Přemek odveze za Bakov na nějakou chatu, kde je spousta opilých lidí. Evě se tam nelíbí a po hodině požádá Přemka, aby ji odvezl domů. Nejde jim nastartovat auto. Opilý Vláďa jim nechtěl půjčit svoje, ale řekl, že je odveze. Nakonec jeli domů čtyři: Eva, Dušan,

Vlád'a a Přemek. Po cestě se vybourali. Vlád'a umírá, Přemek má poraněnou páteř, Eva je v nemocnici se zlomenou rukou a těžkým šokem. Jediný Dušan vyvázl bez zranění.

„Brzdi, vole, nebo nás zabiješ!“ vykřikl Přemek těsně pře tím, než se ozvala příšerná rána. Ostatní zaniklo v děsivém zvuku jako při rolování plechu. Fascinovaně jsem zírala na pavučinu prasklinek, která se vytvořila na čelním skle, potom se celé prolomilo a cosi velkého černého drtilo a zdrhovalo celý předek vozu rovnou pod sebe. To něco se nezadržitelně blížilo, v panice jsem natáhla ruce před sebe. Rozmačká mě to!!!

Všechno se stalo během jednoho jediného zlomku vteřiny.

Křičela jsem. Aspoň myslím. A potom bylo ticho.“

(Panna nebo Blíženec, str. 74)

Autorka se snaží upozornit čtenářky na nebezpečí alkoholu za volantem. Naznačuje dívkám, co se také může přihodit, když nechají řídit opilého člověka.

Hlavní hrdinka má v tomto díle spoustu problémů s láskou. Spolužák Dušan ji stále nepřestal milovat. Tajný ctitel ji posílá každý večer píseň po telefonu. Po určitých nápovědách Eva zjistí, že tím tajným dárcem její zamilované písni je Jindřich Svoboda, nebo-li Deri, bratr Přemka. Deri Evu miluje, ale jeho chování hulváta a časté střídání děvčat jí neimponuje. Jediné, co mu může slíbit, je kamarádství. Občas spolu zajdou do kina. Eva se začíná častěji vídat s Dickem, píše si s ním a on za ní občas přijede z Prahy. Hlavní hrdince na něm začíná čím dál víc záležet.

Během aféry okolo anonymů dojde mezi Evou a Katkou k neshodám. Katka se rozhodne, že Evu nepodpoří a nepřizná se k spoluúčasti na dopise pro Zoru. Hlavní hrdinka se čím dál víc sblíží se spolužačkou Simonou, jejíž chování je naprosto otevřené a férové. Nikdy by Evu nepodrazila jako Katka. Společně chodí do kina, na aerobik. Eva se chce totiž vyrovnat sportovně založenému Dickovi.

Na konci školního roku začnou Eva a její spolužáci plánovat tramp. Domluví se, že by si mohli vyjet na kolech. Větší problém je, kdo pojede s nimi jako dozor. Kromě vedoucího Jení a jeho partnerky Terky s nimi nakonec jede i Dick.

Procestují na kolech jižní Čechy, Vysočinu. Při zpáteční cestě se rozhodnou, že si ještě na týden postaví stanový tábor v Bitovské zátoce. Celý tramp je nabitý dobrým programem a skvělými zážitky. Kromě hezkých vzpomínek má Eva i špatný zážitek. Jeden večer se jí pokusí znásilnit zloděj, který je přišel okrást. Eva ho vyruší, což se jí málem stane osudným. Nakonec ji zachrání Deri, což Dick těžce nese.

Vztah Evy a Dicka se na trampu pomalu začíná měnit. Zpočátku byli kamarádi, ale Dick postupně začíná zjišťovat, že mu na Evě záleží čím dál víc. Na trampu se z kamarádství stane láska.

„Jen jsem přemejšlel... O nesmrtelnosti chrousta ne, neboj.“

„A o čem?“ hlesla jsem napjatě.

„No,“ zaváhal, „že to přestává bejt hra. Ty jsi krásná holka, vílo, tak moc, až mám strach z budoucnosti.“

Uvědomila jsem si, co mi na celém dnešním dni nejvíce chybělo. Ani jedenkrát mě tak nepojmenoval! Že by se ta tabule skla, nebo co mezi námi stálo, pádem roztříštila?!“

(Panna nebo Blíženec, str. 165 – 166)

Eva se hodně změnila v prvním dílu. V době dospívání její charakter formuje výchova rodičů, ale hodně na ni působí i Dick. Od tábora, kde se naučila překonat svůj vlastní stín, nedošlo u Evy v druhém díle k větším radikálním změnám. Autorka jí však přisoudila nerozhodnost ve výběru budoucí školy.

Panna nebo Blíženec - tento název knihy postrádá logiku vzhledem k ději knížky. Eva i Dick jsou oba ve znamení Blíženců. Hlavní hrdinka je panna a s Dickem jejich vztah funguje zatím na platonické úrovni. Eva si ani nevybírá mezi dvěma muži. Jediná věc spojující všechny tři tituly trilogie je právě znamení zvěrokruhu Blíženci.

Po jazykové stránce je druhý díl odvážnější. Autorka se nebojí používat kromě klasických příkladů hovorové češtiny (*jinej, hihňala, žárlivej, kadibudka, soplák, zlej, bonzovat, diska, vyhrkla, mazáci aj.*) také vulgarismy (*vole, děvka, kurva, děvkař, drž hubu aj.*). I přenesené výrazy jsou používány v hojnější míře (*zvedá*

kufř – špatně od žaludku, *holky se řehtaly* – holky se hlasitě smály, *břinkla do zad* – uhodila do zad aj.). Děj celé trilogie umístila autorka do moravského města Bakova, proto je celkem zvláštní, že Eva i všichni ostatní mluví obecnou češtinou. Spisovatelka nepoužívá nářeční výrazy. Jeden z mála výrazů je zájmeno "voni" u kterého zvolila nářeční znak protetické „v“.

4. 8 Zadáno pro Blížence

Poslední díl velmi úspěšné trilogie nás zavede na konec prázdnin. Hlavní hrdinka tráví čas po báječném trampu u své babičky na samotě zvané Luha. Tam ji vyhledá Dick a vyprosí pro ni a pro sestru Jarmilu dovolení navštívit rockový koncert, který se koná u nedaleké Tůně. Znamená to přespat ve stanu a seznámit se s Dickovými kamarády, kteří tam stanují. Eva není zrovna nadšena představou, že potká Dickovu bývalou přítelkyni Izabelu, která tam je také. Setkání proběhne bez nejmenších problémů. Koncert a cesta z něj Evu s Dickem sblíží. Jejich vztah se změnil již na trampu z kamarádkého na lásku.

Začíná školní rok a Evě přibývají starosti. V minulém díle úspěšně složila přijímací zkoušky na obchodní akademii a teď si musí zvykat na nový učební režim a na změnu přístupu ke škole vůbec. Jediné pozitivum je, že se Simonou zůstaly spolužačky. Škola Evu zaměstnává naplno. Nestíhá ani chodit do kina a nemá čas ani na kamaráda Jindru.

Důležitým momentem pro vztah Evy a Dicka je smutná zpráva, že poté, co Dicka nevzali na vysokou školu, byl navíc odveden na vojnu. Přijel to Evě sdělit. Nevěděla, jak na to má zareagovat. Snaží se ho uchlácholit, ale on chce slyšet jednu jedinou věc a to příslib, že na něj Eva bude čekat. Této odpovědi se nedočká, proto smutný odchází. Eva konečně pochopí, že už to není jen pouhé zalíbení, ale skutečná láska. Bude trvat spoustu měsíců, kdy Dick nebude moci jen tak přijet.

„Evo!” podivil se a otevřel mi dveře spolujezdce. Schovala jsem se před deštěm do sucha a tepla vozu.

„Davide...” V tu chvíli mi došlo, kolik je to měsíců a dní, kdy mi nemůže zatelefonovat anebo se nečekaně objevit, a že jsem mu prvně v životě řekla jménem, neboť pro mne už není JEN kamarád Dick, ale David, můj kluk!! „Já tě mám hrozně moc ráda.“

Přítáhl mě k sobě a vášnivě políbil. Na rty, tvář, do vlasů i na krk. „Nakazíš se, mám rýmu,“ namítla jsem a přála si, aby se bacilů nebál. A on se nebál. Nebojí se ničeho!

„Já se nakazil dávno. Tebou, vílo.“

(Znamení Blíženců, str. 35)

Děj pokračuje podobně jako v románu Počkej na mě, Radko!. I Eva slíbí Davidovi, že na něj počká, než se vrátí z vojny. Jede s Davidovými rodiči na jeho přísahu. Vzhledem k tomu, že je Evě teprve patnáct let, střeží je rodiče oba jako oko v hlavě. Evu přísný otec pustil na přísahu a později i na svatbu Davidova bratra jen díky panu Langovi, který se zaručil, že Evu pohlídá a vrátí ji v pořádku.

Hlavní hrdinka během pár měsíců přehodnotí svůj názor na sex. Začíná slevovat ze svých zásad. Když David přijede na jaře na opuštěný domů, zastihne Evu doma samotnou. Její rodiče odjeli na celý víkend i s Evinými sourozenci na chatu. Ji nechali doma samotnou, protože měla chřipku. Využijí víkendu beze zbytku tím, že ho promilují. Nepoužijí však žádnou antikoncepci. Eva po třech měsících zjistí, že je v jiném stavu. Odkládá povinnost sdělit tuto novinu rodičům. Když jim to řekne, otec Evu vyhodí z domu. Okamžitě se rozhodne jet za Davidem. Cesta trvá celou noc. Uplakaná, nevyspalá a unavená dorazí do Tachova, kde je její milý na vojně a seznámí ho se svoji novinkou. David ji uklidní, že všechno bude dobré a snaží se ji povzbudit. Tento moment autorka trochu podcenila. V knize se vyjadřuje způsobem, jakým mohou mladé dívky získat dojem, že být těhotná v patnácti letech je normální a přípustné. Chybí zde spisovatelčino poučení, které se v jejich knihách objevuje vždy, když hlavní hrdinka udělá nějakou chybu nebo dojde k porušení obecně platné morálky.

David zavolá Eviným rodičům a ti si pro ni hned přijedou. Otec ji okatě ignoruje a nahlas uznává jen jednu dceru, a to Jarmilu. Eva zažívá jedno z největších traumat svého života. David je daleko, otec s ní nemluví a matka neustále vyčítá. Dívka hubne a trpí nevyspáním, protože v noci neustále pláče. Na prázdniny dostane David dovolenou a odveze si Evu do Prahy. Snaží se ji

povzbudit a vykrmit. Po návratu z dovolené v Praze je Evina máma jako vyměněná. Jediné co Evu drží nad vodou, jsou Davidovy dopisy, v kterých ji ubezpečuje o své lásce.

Kamarád Deri, který Evu miluje, se dozví, že je v jiném stavu a osočí Davida, že to udělal naschvál, aby si ji pojistil. Po čase se s tím vyrovná a rozhodne se Evě ve všem pomáhat. Na začátku nového školního roku musí nahlásit své těhotenství ve škole. Bojí se vyloučení. Poněvadž s ní jde matka a přimluví se za ni i třídní učitelka, nevyloučí Evu ze školy, musí však školu po porodu přerušit.

Dobu do porodu tráví Eva většinou doma, na procházkách a v kině s Jindrou nebo Simonou. Když přijde čas porodu, je Eva doma sama a je nucena zavolat Jindrovi o pomoc. Porod proběhne za asistence Davida. Ten měl totiž předtuchu a vydal se na cestu za svou láskou, bohužel bez dovolenky. Narodí se dcera, kterou pojmenují Aneta Langová.

Narozením dcery začíná Evě nový život. Uvědomuje si, že už není dítě. Už má svoji rodinu, za kterou se musí bít.

„Pochopila jsem, že porodem skončilo nejen moje dětství, nýbrž i bojácné schovávání se pod ochranná křídla rodičů. Jsem dospělá. Díky Anetě mnohem dřív než moji vrstevníci, předběhla jsem je. Musím řešit jiné problémy. Odpověď bylo těžší o skutečnost, se kterou mamka počítala. Nedošlo ji, že já už do rodiny Veselých nepatřím. Teď už ne. I když je to vůči rodičům nespravedlivé a nevděčné.“

(Znamení Blíženců, str. 189)

Matka se jí snaží pomoci, začne dělat na směny. Dopoledne hlídá Anetu, aby mohla její dcera do školy. Občas vypomůže Jindra tím, že vozí kočárek. Eva se však nemůže přinutit se soustředit na učení, je strašně unavená a nevyspalá. Otec ji jednou nachytá, jak potají v pokoji pláče. Celou dobu na ni nepromluvil, tohle ho však dojme. Začne se s Evou učit a společně školu zvládnou.

„Uvědomila jsem si, že na mě sice poprvé promluvil, ovšem přinutila ho k tomu situace. Utřela jsem si rychle oči i nos hřbetem ruky a kuňkla: „Šla za Zinou.“
„Aha,“ zabručel nespokojeně. Chtěl zavřít dveře, když mi uteklo škytnutí. Trochu

se zarazil. „Ty brečíš?“ Zájem o mou osobu mě překvapil „Nee.“ Hodlal odejít, odmítnut mou sdílností, s rukou na klíce se však ještě optal: „Něco s Davidem?“ „Ne! Ten je na cvičení...“ Najednou jsem nemohla dál. Stavidla držící záplavu povolila. „Tati...já ze školy zběhnu! Já ji neudělám...já tomu vůbec nerozumím!“ Překvapen silou výbuchu pustil kliku a došel až ke mně. Chvilí nerozhodně postával nad psacím stolem, pohupoval se na patách a pak řekl: „Čemu nerozumíš?“ (Znamení Blíženců, str. 192)

Na jaře přijde David z vojny v létě se s Evou vezmou. Tím jejich příběh končí. Jako svatební dar Eva dostane od Davida cestu k Tůni, kam ji večer unese. Je to místo, kde všechno v prvním díle začalo.

„Byla nádherná letní noc a výlet, který můj manžel připravil, mezi malé nepatřil. Zavezl mě totiž až k Tůni, kde jsme se před třemi lety poznali, tiše jsme vzpomínali na chvíle na táboře, dobu, kdy se zalíbení měnilo v sympatie a ty ještě později v oboustrannou lásku. A tu tichou památku jsme uctili divokým milováním v písku pláže, na břehu šplouchající přehradě, pod nebem ozářeným milióny hvězd a hvězdiček. A tam někde nad námi svítily i Blíženci. Určitě.“

(Znamení Blíženců, str. 207)

Autorka se tím vrací k první části a uzavírá jakýsi pomyslný kruh. Závěr knihy působí dojmem kýčovitosti. Pasáž, kdy je v závěrečné části použita věta nad námi svítily Blíženci, vyvolává pocit násilného vkládání motivu znamení zvěrokruhu.

Šťastný konec je typickým znakem dívčích románů. Na dospívající dívky šťastné konce působí kladně. Dívky se s hlavní hrdinkou pokoušejí ztotožnit. Proto patří knihy spisovatelky Lenky Lanczové mezi jedny z nejoblíbenějších.

Hlavní hrdinka se během třetího dílu stala z dítěte matkou. Připravila se tím o bezstarostný život a pubertu zatím co její vrstevníci trávili volné chvíle jen zábavou. Kamarádka Simona chodila s různými chlapci na rande. V knize autorka vyjádřila Evinu lítost nad tím, co se stalo. Eva chápe, že už nikdy nebude patřit mezi své vrstevníky, tím že porodila dítě, skočila rovnou do dospělosti. V podstatě přeskočila svoje dospívání. Tato událost samozřejmě silně poznamenala celý další Evin život.

Jazyk se neliší od předchozího dílu. Autorka používá výrazy hovorové češtiny (vydyndala, kecy, fotr, našťouchlá, sketa, fízlárna, zejtra, bejt, vo co kráčí, vybledlej, haranta, frnknu, fáro, blbej aj). Protože je hlavní hrdinka v tomto díle již středoškolačkou, objevují se v knize výrazy ze studentského slangu (gympl, béčko – ve smyslu být druhořadý, šprtat, dorostovka, učňák, mazák aj.). Jazykové výrazy jsou obohaceny o vojenský slang (vyšůruj, holub, rajóny, bufet aj.)

4.9 Srovnání trilogií a hlavních hrdinek vybraných knih

Obě trilogie mají hodně společného. Dokonce dojde k setkání Evy a Radky. Obě chodí na jednu školu. Radka se stala královnou krásy studentského majáles. Autorka se o této slavnosti zmiňuje v třetím díle Znamení Blíženců. Eva v té době navštěvuje první ročník a Radka třetí. Eva se o Radce vyjadřuje jako o namyšlené, ale výrazně hezké holce ze třetího ročníku. Hlavní hrdinka z trilogie o Blížencích se královnou majáles stane ve druhém ročníku, ale protože má doma půlroční dítě, ředitelka školy jí účast nedoporučí. Dalším společným rysem obou hlavních hrdinek je, že mají chlapce na vojně a čekají na ně. Obě daly slib, že počkají. Eva tento slib dodržela a počkala. Radka neodolala svádění Erika Douchy. V tomto se začínají obě hrdinky rozcházet. Zatímco hrdinka z Blíženců nepoznala nikdy jiného partnera, Radka si toho pravého nechala až na konec. Před Pavlem měla tři partnery.

Jednou z výrazných odlišností mezi hlavními hrdinkami trilogií je jejich charakterová různorodost. Radka je namyšlená, sebevědomá, sebestředná dívka vychovávaná v luxusu. Matka vyžaduje, aby byla za všech okolností ve všem nejlepší. Eva je proti tomu dívka, která nemá vysoké mínění o svém vzhledu, žije ve stínu své starší sestry. Pochází z průměrné rodiny a má další tři sourozence. Obě dívky jsou chytré, ve škole velmi úspěšné.

Ostatní knihy byly vybrány z důvodu odlišnosti hlavních postav a prostředí, v kterém jsou vychovávány. Přesto mají dost společného. Marcela je dívka zvyklá mít, na co si vzpomene, je to rozmazlený jedináček. Matka za ni dělá veškeré práce, navíc ji rodiče ve velké míře obklopují přepychem. Když musí odjet za prací do Káhiry, pošlou Marcelu na tři měsíce ke strýci a tetě, kde pozná jinou výchovu a přehodnotí své životní postoje. Hlavní hrdinka románu Království za botu, je opačným příkladem Marcely. Od smrti matky se sama stará o domácnost. Vychovává ji pouze otec. Ten se rozhodne znovu oženit. Bára se s novou matkou a sestrou špatně sžívá. Dochází ke konfliktům.

Společnými rysy obou románů jsou proměny hlavních hrdinek. Jak Bára, tak Marcela pod vlivem přátel, lásek a špatných životních zkušeností změní své chování a názory. Důležitým pojítkem mezi hrdinkami vybraných knih je špatný zážitek, který dívka musí zažít. (Marcela bojuje se závislostí na prášcích, Bára byla znásilněna a měla strach z nechtěného těhotenství.)

Dalším pojítkem mezi díly spisovatelky jsou města a místa, kde hrdinky žijí nebo tráví prázdniny. Největší množství románů se odehrává ve fiktivním městě Bakově (smíchána dvě města Ostrava a České Budějovice), kde autorka vytvořila sídliště, náměstí se sochou, kulturní centra, parky, kina aj. Tato místa se potom objevují ve všech knihách, jejichž děj se odehrává v Bakově. Takže na jedno místo schůzek chodí Eva, Radka, Bára i ostatní holky, které žijí v tomto fiktivním městě. Stejně tak další místa jako např. Nižany (Staré Město pod Landštejnem), Račice (Dačice), Mokrá louka (kemp Zvůle), Chvalovice (Slavonice) používá autorka jako inspiraci, ale zvolí fiktivní názvy. Vyhne se tak nutností přesně popsat dané místo a může si vytvářet vlastní svět a improvizovat.

Knížky jsme vybírali také podle místa, kde vyrůstají a jsou vychovávány hlavní hrdinky. Eva je vesnické dítě, které je uměle přesazeno do velkoměsta. Musí si na to hodnou chvíli zvykat. Marcela je pravý opak. Žije ve velkoměstě a rodiče ji pošlou k strýci a tetě na vesnici. Dívka najednou zjistí, že nemůže jít do kina, kdy se jí zachce, ani na diskotéku. Nemůže využívat luxusu města a musí si vystačit s tím, co jí nabízí vesnice. Radka žije na maloměstě a dojíždí do velkoměsta do školy. Bára žije v okrajové čtvrti velkého města. Všechny čtyři hrdinky těchto knih se ocitly v Bakově. Eva se tam přestěhuje, Marcela tam dlouhodobě žije, než musí na vesnici. Bára žije v okrajové čtvrti a Radka tam nejprve bydlí na internátu a poté dojíždí do školy.

Závěr

Lenka Lanczová je podle čtenářských anket jednou z nejčtenějších autorek románů pro dospívající dívky. Její tvorba je velmi rozsáhlá. Zahrnuje veškerou problematiku dospívání dnešních mladých dívek. Její romány se zabývají milostnými vztahy, prvním sexem, rozvratem v rodině, závislostí na drogách všeho druhu, znásilněním, pohlavním zneužíváním mladistvých, problematikou virtuálního světa, aj.

Diplomová práce se snaží autorku zařadit do kontextu literatury pro dívky. Ve vybraných knihách poukazuje na specifika autorčiny tvorby. Je to především jazyk, výběr tématu a prostředí, typy hrdinek, které jsou pro čtenářky tak přitažlivé. Spisovatelka používá hovorové češtiny, studentského slangu, vulgarismů a jiných expresivních výrazů, tak jak mládež skutečně v dnešní době mezi sebou mluví. Oslovuje dnešní čtenářky především proto, že sama sleduje vývojové trendy jak v populární hudbě, tak v počítačové technice. Její hrdinky poslouchají nejmodernější hudbu populárních skupin, navazují kontakty pomocí mailu a chatu. Jsou to postavy z běžného života a prožívají problémy jako čtenářky samy, proto se tyto romány u nich těší tak velké oblibě. Dostává se jí také zpětné vazby od čtenářek formou dopisů, besed v knihovnách.

Spisovatelčinu tvorba byla hodnocena na základě odborné literatury a soudobých kritik a emailové komunikace s autorkou. Knihy Lenky Lanczové jsou proto tak čtené, že autorka se citlivě, nesentimentálně dotýká problémů současného světa. Její knihy patří do kategorie těch, po kterých občas sáhnou i dospělé ženy, zvláště matky dospívajících dcer.

Seznam použité literatury a periodika

Čeští spisovatelé pro děti a mládež. Praha: Albatros, 1985.

DITMAR, R. Dívky pro román devadesátých let. *Tvořivá dramatika*, 1998, Č. 2 – 3, str. 51 – 53.

DITMAR, R. Absolutní vítězka o nejoblíbenější knihu roku 1996. *Zlatý máj*, 1997, č. 2, str. 74 – 75.

DITMAR, R. Problémy a lásky "obyčejných" holek. *Nové knihy*, 2000 č. 3, str. 21.

DITMAR, R. 4x z doby německé okupace, *Zlatý máj*, 1995, č. 3, str. 36 – 37.

DITMAR, R. Radčina proměna. *Zlatý máj*, č. 2, 1997.

DITMAR, R. Největší, nejbáznivější naděje. *Nové knihy*, 1999, č. 23, str. 7.

DITMAR, R. Bářino válečné dospívání. *Zlatý máj*, 1997, č. 3, str. 122 – 123.

DITMAR, R. V hlavní roli dívka-vozičkářka. *Zlatý máj*, 1994, č. 3/4, str. 90.

DITMAR, R. Opuť, bratříčku... *Zlatý máj*, 1992, č. 6, str. 373 – 374.

DITMAR, R. Roh (občas nadbytečné) hojnosti. *Zlatý máj*, 1996, č. 4, str. 169 – 172.

DITMAR, R. Počkej na mě, Radko. *Zlatý máj*, č. 2, 1993.

DITMAR, R. Š jako Šarlota. *Zlatý máj*, č. 5 – 6, 1994

CHALOUPKA, O. Žánrová skladba literatury pro děti a mládež – Dívčí próza. *Zlatý máj*, 1985, č. 8, strana 497 – 498.

CHALOUPKA, O., NEZKUSIL, V. Vybrané kapitoly z teorie dětské literatury III. Praha: Albatros, 1979.

KUTHANOVÁ, M. Žánrové proměny psychologické prózy s dívčí hrdinkou v kontextu české polistopadové literatury pro mládež (diplomová práce). České Budějovice: Pedagogická fakulta JU, 2004.

MENCLOVÁ, V., SVOZIL, B., VANĚK, V. A KOL Slovník českých spisovatelů. Praha: Libri, 2000. ISBN 80-7277-007-1.

PALA, K., VŠIANSKÝ, J. Slovník českých synonym. Praha: Lidové noviny, 1994.

SIEGLOVÁ, N. Próza s dívčí hrdinkou. Literatura. Brno: CERM, 2000.

SYNKOVÁ, H. Vývojové proměny české prózy s dívčí hrdinkou od roku 1948 do současnosti (diplomová práce). České Budějovice: Pedagogická fakulta JU, 2005.

TOMAN, J. Dětské čtenářství a literární výchova. Literatura. Brno: CERM, 1999.

TOMAN, J. Proměny české literatury pro děti a mládež devadesátých let 20. století a jejich odraz v psychologické próze s dívčí hrdinkou. In Český jazyk a literatura na sklonku XX. století. Ostrava – Walbrzych, 2001.

TOMAN, J. Současná česká literatura pro děti a mládež (Tvorba devadesátých let 20. století). Literatura. Brno: CERM, 2000.

TOMAN, J. Trivialita a kýč v literatuře pro děti a mládež. Literatura. Brno: CERM, 2000.

TOMAN, J. Vybrané kapitoly z teorie dětské literatury. České Budějovice: Pedagogická fakulta JU. ISBN 80-7040-055-2.

URBANOVÁ, S. Meandry a metamorfózy dětské literatury. Olomouc: Votobia, 2003. ISBN 80-7198-548-1.

URBANOVÁ, S. Metamorfózy dětské literatury. Olomouc: Votobia, 1999. ISBN 80-7198-379-9

URBANOVÁ, S. Podoby dívčího románu a jeho recepce. In Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století: reflexe české tvorby a recepce. Olomouc: Votobia, 2004. ISBN 80-7220-185-9.

URBANOVÁ, S., ROSOVÁ, M. Žánry, osobnosti, díla (Historický vývoj žánrů české literatury pro mládež – antologie). Filosofická fakulta Ostravské univerzity Ostrava: Ostrava 2002. ISBN 80-7042-604-7.

URBANOVÁ, S. Prázdniny pro zaláskované. *Zlatý máj*, č. 2, 1995.

VAŘEJKOVÁ, V. Česká próza s dívčí hrdinkou. 1. a 2. díl. Ostrava, 1994, 1995.

VAŘEJKOVÁ, V. K současnému kontextu české prózy s dívčí hrdinkou. In *Žánrové hodnoty literatury pro děti a mládež III. zborník*. Nitra, 1995.

VAŘEJKOVÁ, V. Stručný život šestnáctileté. *Ladění*, 1999, č. 4, strana 12.

VAŘEJKOVÁ, V. Ve znamení návratů. *Ladění*, 1997, č. 4, strana 11 – 12.

VLAŠÍN, Š. A KOL. Slovník literární teorie. Praha: Československý spisovatel, 1984.

VORÁČEK, J. O současné české literatuře pro děti a mládež. Praha: Albatros, 1984.

ZÍTKOVÁ, I. Tak se žilo. *Nové knihy*, 1997, č. 30, str. 11.

Prameny

- LANCZOVÁ, L. *Past na kočku*, Praha: Víkend, 1996.
- LANCZOVÁ, L. *Hvězda naděje*, Praha: Víkend, 1994.
- LANCZOVÁ, L. *Schody do nebe*, Praha: Víkend, 1995.
- LANCZOVÁ, L. *Všechno bude fajn*, Praha: Víkend, 1997.
- LANCZOVÁ, L. *Počkej na mě, Radko!*, Praha: Víkend, 1999.
- LANCZOVÁ, L. *Most do Země Lásky*, Praha: Víkend, 1999.
- LANCZOVÁ, L. *Mokrý náruč léta*, Praha: Víkend, 2003.
- LANCZOVÁ, L. *Pár minut lásky*, Praha: Víkend, 2002.
- LANCZOVÁ, L. *Kam se vytrácí láska*, Praha: Víkend, 2002.
- LANCZOVÁ, L. *Sonáta pro dvě srdce*, Praha: Víkend, 1999.
- LANCZOVÁ, L. *Pojď se mnou, Radko!*, Praha: Víkend, 1997.
- LANCZOVÁ, L. *Podej mi ruku, Radko!*, Praha: Víkend, 1999.
- LANCZOVÁ, L. *Š jako Šarlota*, Praha: Víkend, 1998.
- LANCZOVÁ, L. *Znamení Blíženců*, Praha: Erika, 1994.
- LANCZOVÁ, L. *Panna nebo Blíženec*, Praha: Víkend, 1995.
- LANCZOVÁ, L. *Zadáno pro Blížence*, Praha: Víkend, 1995.
- LANCZOVÁ, L. *Souhvězdí Labuťe*, Praha: Víkend, 1998.
- LANCZOVÁ, L. *Kde končí svět*, Praha: Víkend, 2000.
- LANCZOVÁ, L. *Dva kroky od ráje*, Praha: Víkend, 1998.
- LANCZOVÁ, L. *Doteky noci*, Praha: Víkend, 2004.
- LANCZOVÁ, L. *Oranžové blues*, Praha: Víkend, 1997.

- LANCZOVÁ, L. *Mokrá louka*, Praha: Víkend, 1996.
- LANCZOVÁ, L. *Blbej fór*, Praha: Víkend, 1996.
- LANCZOVÁ, L. *Tajná láska*, Praha: Víkend, 1996.
- LANCZOVÁ, L. *Super kot'ata*, Praha: Víkend, 1996.
- LANCZOVÁ, L. *Sólo pro Kristýnu*, Praha: Víkend, 1997.
- LANCZOVÁ, L. *Království za botu*, Praha: Víkend, 1995.
- LANCZOVÁ, L. *Prázdniny pro zaláskované*, Plzeň: Nava, 1994.
- LANCZOVÁ, L. *Hvězda naděje*, Praha: Víkend, 1994.
- LANCZOVÁ, L. *Zlodějka snů*, Praha: Víkend, 1996.
- LANCZOVÁ, L. *Srdcový kluk*, Praha: Víkend, 1997.
- LANCZOVÁ, L. *Strípky mých lásek*, Praha: Víkend, 1999.
- LANCZOVÁ, L. *Hořká chuť lásky*, Praha: Víkend, 2001.
- LANCZOVÁ, L. *Pár minut lásky*, Praha: Víkend, 2002.
- LANCZOVÁ, L. *Deváté nebe*, Praha: Víkend, 2003.
- LANCZOVÁ, L. *Postel plná růží*, Praha: Víkend, 2003.

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha 1 Fotografie a biografie autorky

Příloha 2 Přebaly vybraných knih

Příloha 1

Příloha 1

Michelle Williams (Vogue, 1990)

Lenka Lanczová

Narodila se 29. 12. 1964 v Dačicích. Základní školu navštěvovala v místě svého bydliště, Slavonicích. Poté nastoupila na Střední ekonomickou školu v Jindřichově Hradci, kde maturovala v roce 1983. Pracovala u Okresní správy spojů v Jindřichově Hradci.

Od roku 1987 je knihovnicí v městské knihovně ve Slavonicích. Psát začala ve třinácti letech a debutovala v roce 1992 knihou Počkej na mě, Radko. Do dnešní doby vydala celkem 38 titulů a patří mezi nejvydávanější autory románů pro mládež v současnosti. Ve svých knihách se zabývá psychologii dospívající mládeže.

Autorčina tvorba do roku 2004

Počkej na mě, Radko! (Art Propag, Praha 1992)

Znamení blíženců (Erika / Petra, Praha 1994)

Prázdniny pro zaláskované (Nava, Plzeň, 1994)

„ Š „ jako Šarlota (Papyrus, Vimperk, 1994)

Hvězda naděje (Víkend, Líbeznice, 1994)

Podej mi ruku, Radko! (Víkend, 1994)

Království za botu (Víkend, 1995)

Panna nebo Blíženec (Víkend, 1995)

Zadáno pro Blížence (Víkend, 1995)

Schody do nebe (Víkend, 1995)

Lucky Luk 1 (Víkend, 1995)

Blbej fór (Víkend, 1995)

Lucky Luk 2 (Víkend, 1996)

Pojď se mnou, Radko! (Víkend, 1996)

Tajná láska (Víkend, 1996)
Mokrá louka (Víkend, 1996)
Super koťata (Víkend, 1996)
Past na kočku (Víkend, 1996)
Zlodějka snů (Víkend, 1996)
Všechno bude fajn (Víkend, 1997)
Srdcový kluk (Víkend, 1997)
Sólo pro Kristýnu (Víkend, 1997)
Oranžové blues (Víkend, 1997)
Tři na lásku (Víkend, 1998)
Stopa v mém srdci (Víkend, 1998)
Souhvězdí Labutě (Víkend, 1998)
Dva kroky od ráje (Víkend, 1998)
Most do Země lásky (Víkend, 1999)
Střípky mých lásek (Víkend, 1999)
Půlnoční sny (Víkend, 1999)
Sonáta pro dvě srdce (Víkend, 1999)
Kam se vytrácí láska (Víkend, 2000)
Kde končí svět (Víkend, 2000)
Hořká chuť lásky (Víkend, 2001)
Pár minut lásky (Víkend, 2002)
Deváté nebe (Víkend, 2003)
Mokrá náruč léta (Víkend, 2003)
Postel plná růží (Víkend, 2003)
Doteky noci (Víkend, 2004)

Příloha 2

VÍKEND

Lenka
Lanczová

ČTENÍ
PRO
DÍVKY

Oranžové
BLUES

**Lenka
Lanczová**

**KRÁLOVSTVÍ
ZA BOTU**

**ČTENÍ
PRO
DÍVKY**

**Lenka
Lanczová**

V
VÍKEND

**PODEJ MI
RUKU,
RADKO!**

ČTENÍ
PRO
DÍVKY

Lenka
Lanczová

V
VIKEND

Lanna
nebo
Blíženec

ČTENÍ
PRO
DÍVKY